

[Activitat i Resultats]

Gener - Setembre

2016

CaixaBank

Continguts

03	Dades rellevants
05	Informació clau del Grup
08	Evolució macroeconòmica
11	Resultats
20	Activitat
23	Gestió del risc
27	Liquiditat i estructura de finançament
29	Gestió del capital
31	Resultats per segment de negoci
35	L'Acció CaixaBank
37	Fets rellevants
41	Annexos
41	Informació sobre participacions
41	Ratings
42	Glossari

Nota general: La informació financera continguda en aquest document no ha estat auditada i, en conseqüència, és susceptible de potencials futures modificacions. El compte de pèrdues i guanys i el balanç consolidats a la conclusió del tercer trimestre de 2016 i de 2015, i de l'exercici 2015 i els diferents desglossaments de les partides del compte de pèrdues i guanys, i del balanç consolidats que es mostren en aquest informe financer es presenten amb criteris de gestió, però han estat elaborats d'acord amb les Normes Internacionals d'Informació Financera (d'ara endavant, NIIF) adoptades per la Unió Europea mitjançant Reglaments Comunitaris, d'acord amb el Reglament 1606/2002 del Parlament Europeu i del Consell, de 19 de juliol de 2002, i modificacions posteriors. En la seva preparació s'han pres en consideració la Circular 4/2004 del Banc d'Espanya, de 22 de desembre, que constitueix l'adaptació de les NIIF adoptades per la Unió Europea en el sector de les entitats de crèdit espanyoles, i les seves successives modificacions.

Aquest informe s'ha preparat a partir dels registres de comptabilitat mantinguts per CaixaBank, S. A. i per la resta d'entitats integrades en el Grup, i inclouen certs ajustos i reclasseficacions que tenen per objecte homogeneïtzar els principis i criteris seguits per les societats integrades amb els de CaixaBank.

Les xifres es presenten en milions d'euros, tret que s'indiqui explícitament l'ús d'una altra unitat monetària, i poden tenir dos formats, milions d'euros o MM € indistintament.

Canvis normatius: Els formats de presentació del balanç i el compte de pèrdues i guanys s'han establert d'acord amb la Circular 5/2015 de la Comissió Nacional del Mercat de Valors (CNMV). Les xifres corresponents de l'exercici 2015 i del primer trimestre de 2016 s'han reexpressat a causa del canvi en els desglossaments introduïts en la Circular 5/2015 de la CNMV.

Amb relació al compte de pèrdues i guanys de l'exercici 2015 i del primer trimestre de 2016, i a causa de l'entrada en vigor de la Circular 5/2014 del Banc d'Espanya en el primer semestre de 2016, s'han reclasseficat els resultats obtinguts en la compravenda de divises que deixen de presentar-se en els epígrafs *Guanys/pèrdues per actius i passius financers i d'altres* i es presenten en l'epígraf *Comissions netes*. Amb origen també en els canvis introduïts per l'anterior Circular, els resultats per les vendes de participacions estratègiques deixen de presentar-se en l'epígraf *Guanys/pèrdues en baixa d'actius i d'altres* i es presenten en l'epígraf *Guanys/pèrdues per actius i passius financers i d'altres*.

D'acord amb les Directrius sobre Mesures Alternatives del Rendiment (MAR) publicades per l'European Securities and Markets Authority el 30 de juny de 2015 (ESMA/2015/1057) s'adjunten, en els annexos, les definicions de certes mesures financeres alternatives i, si escau, la conciliació amb les partides corresponents dels Estats Financers del període corresponent.

Primer banc minorista a Espanya

13,8

milions de clients

29,5 %

quota de penetració
de particulars

25,7 %

quota de penetració
de particulars com a
1a entitat

342.863

MM € d'actiu total

299.673

MM € de
recursos de clients

205.100

MM € de
crèdits sobre clients

Fortalesa comercial

amb quotes de
mercat elevades dels
principals productes
i serveis de banca
minorista

14,8 %

Dipòsits

15,8 %

Crèdits

25,8 %

Nòmines
domiciliades

22,9 %

Facturació
targetes

22,6 %

Plans de
pensions

23,5 %

Assegurances
d'estalvi

18,1 %

Fons
d'inversió

17,2 %

Crèdit
consum

Plataforma omnicanal

5.089

oficines

9.476

terminals d'autoservei

5,1

banca online (milions de clients)

3,1

banca mòbil (milions de clients)

Mètriques de balanç sòlides

LIQUIDITAT

52.553

MM €
d'actius líquids
d'alta qualitat

174 %

liquidity
coverage ratio

SOLVÈNCIA

12,6 %

CET1
fully loaded

13,4 %

CET1
regulatori

GESTIÓ DEL RISC

-3.952

MM € de saldos dubtosos
en els darrers dotze mesos

7,1 %

ràtio de morositat

52 %

ràtio de cobertura
de la morositat

58 %

ràtio de cobertura d'adjudicats
disponibles per a la venda

Rendibilitat i eficiència

+1.374

negoci bancari
i assegurador

970

MM € de resultat
atribuït al Grup

+113

participacions

-517

activitat immobiliària
non-core

53,3 %

eficiència sense costos extraordinaris

4,6 %

ROTE

11,0 %

del negoci bancari
i assegurador

Dades rellevants

	Gener - Setembre				
En milions d'euros	2016	2015	Variació interanual	3T16	Variació trimestral
RESULTATS					
Marge d'interessos	3.080	3.308	(6,9 %)	1.039	1,8 %
Comissions netes	1.546	1.600	(3,4 %)	536	2,7 %
Marge brut	5.939	6.356	(6,6 %)	1.890	(11,2 %)
Despeses d'administració i amortització recurrents	(2.997)	(3.066)	(2,2 %)	(995)	(0,4 %)
Marge d'explotació sense despeses extraordinàries	2.942	3.290	(10,6 %)	895	(20,7 %)
Marge d'explotació	2.821	2.747	2,7 %	774	(31,4 %)
Resultat abans d'impostos	1.314	905	45,2 %	426	(16,8 %)
Resultat atribuït al Grup	970	996	(2,6 %)	332	(9,1 %)
En milions d'euros	Setembre 2016	Juny 2016	Desembre 2015	Variació trimestral	Variació anual
BALANÇ					
Actiu total	342.863	353.109	344.255	(2,9 %)	(0,4 %)
Patrimoni net	23.555	22.161	25.205	6,3 %	(6,5 %)
Recursos de clients	299.673	304.465	296.599	(1,6 %)	1,0 %
Crèdit a la clientela, brut	205.100	208.486	206.437	(1,6 %)	(0,6 %)
EFICIÈNCIA I RENDIBILITAT (últims 12 mesos) ¹					
Ràtio d'eficiència	54,9 %	54,2 %	58,9 %	0,7	(4,0)
Ràtio d'eficiència sense despeses extraordinàries	53,3 %	54,2 %	51,9 %	(0,9)	1,4
ROE	3,7 %	3,4 %	3,4 %	0,3	0,3
ROTE	4,6 %	4,3 %	4,3 %	0,3	0,3
ROA	0,3 %	0,2 %	0,2 %	0,1	0,1
RORWA	0,6 %	0,6 %	0,6 %	0,0	0,0
GESTIÓ DEL RISC					
Dubtosos	15.199	16.097	17.100	(898)	(1.901)
Ràtio de morositat	7,1 %	7,3 %	7,9 %	(0,2)	(0,8)
Ràtio de morositat expromotor	6,0 %	6,0 %	6,2 %	0,0	(0,2)
Cost del risc	0,4 %	0,4 %	0,7 %	0,0	(0,3)
Provisions per a insolvències	7.934	8.489	9.512	(555)	(1.578)
Cobertura de la morositat	52 %	53 %	56 %	(1)	(4)
Adjudicats nets disponibles per a la venda	7.071	7.122	7.259	(51)	(188)
Cobertura d'immobles adjudicats disponibles per a la venda	58 %	58 %	58 %	0	0
LIQUIDITAT					
Actius líquids d'alta qualitat	52.553	58.322	62.707	(5.769)	(10.154)
Loan to deposits	109,3 %	104,8 %	106,1 %	4,5	3,2
Liquidity Coverage Ratio	174 %	159 %	172 %	15	2
SOLVÈNCIA					
Common Equity Tier 1 (CET1)	13,4 %	12,3 %	12,9 %	1,1	0,5
Capital total	16,6 %	15,5 %	15,9 %	1,1	0,7
Actius ponderats per risc (APR)	135.922	135.787	143.312	135	(7.390)
Leverage Ratio	6,0 %	5,3 %	5,7 %	0,7	0,3
Common Equity Tier 1 (CET1) fully loaded	12,6 %	11,5 %	11,6 %	1,1	1,0
DADES PER ACCIÓ					
Cotització (€/acció)	2,249	1,967	3,214	0,282	(0,965)
Capitalització borsària	13.283	10.466	18.702	2.817	(5.419)
Valor teòric comptable (€/acció)	3,98	4,16	4,33	(0,18)	(0,35)
Valor teòric comptable tangible (€/acció)	3,30	3,40	3,47	(0,10)	(0,17)
Nombre d'accions en circulació excloent autocartera (milions)	5.906	5.321	5.819	585	87
Benefici net atribuït per acció (€/acció) (12 mesos)	0,14	0,13	0,14	0,01	0,00
Nombre mitjà d'accions excloent autocartera (milions) (12 mesos)	5.771	5.861	5.820	(90)	(49)
PER (Preu / Beneficis; cops)	16,46	15,49	22,97	0,97	(6,51)
P/ VC tangible (valor cotització s/ valor comptable tangible)	0,68	0,58	0,93	0,10	(0,25)
ACTIVITAT COMERCIAL I MITJANS (nombre)					
Client's (milions)	13,8	13,8	13,8	0,0	0,0
Empleats del Grup CaixaBank	32.315	32.142	32.242	173	73
Oficines a Espanya	5.089	5.131	5.211	(42)	(122)
Terminals de autoservei	9.476	9.517	9.631	(41)	(155)

(1) Les ràtios d'eficiència i rendibilitat del segon i tercer trimestre de 2016 exclouen la contribució al Fons de Resolució Nacional del quart trimestre de 2015 (93 MM €) a l'efecte d'evitar la duplicitat amb la contribució al Fons Únic de Resolució del segon trimestre de 2016 (74 MM €).

Informació clau del Grup dels nou primers mesos de 2016

La nostra entitat

Lideratge

- CaixaBank **reforça el seu lideratge** amb un increment en els últims dotze mesos en les quotes de penetració¹ de particulars: un 29,5 % (+1,2 punts percentuals) reben algun servei de la nostra entitat i un 25,7 % (+1,7 punts percentuals) trien CaixaBank com a banc principal.
- **Fortalesa comercial amb quotes de mercat² elevades en els productes i serveis minoristes principals.**
 - La quota en crèdits se situa en el 15,8 % i la de dipòsits en el 14,8 %.
 - **Creixement sostingut de la quota en nòmines domiciliades**, indicador clau de vinculació dels clients, fins al 25,8 % (+93 punts bàsics el 2016).
 - En fons d'inversió, la quota de mercat arriba al 18,1 %, sent **CaixaBank líder en partícips i patrimoni gestionat**.
 - **Creixement a l'any de la quota de mercat en assegurances d'estalvi** (+87 punts bàsics, fins al 23,5 %) i en **plans de pensions** (+111 punts bàsics, fins al 22,6 %).

Especialització i qualitat

- **Millor Banc a Espanya el 2016** per segon any consecutiu per la revista *Global Finance*.
- **Millor entitat de banca privada a Espanya** per *Euromoney* als Private Banking Survey 2016 per segon any consecutiu.
- **CaixaBank Asset Management**, rep el premi de Fundclass a la **millor gestora espanyola en la seva categoria**.

Innovació i aproximació omnicanal

- Premi The Banker com a reconeixement a la millor entitat financera **amb millor estratègia d'innovació del món i millor projecte tecnològic del món pel llançament d'imaginBank el 2016**.
- Primera entitat a escala nacional i internacional en **penetració¹ de mercat en banca online, 32,4 %**, amb 5,1 milions de clients³.
- Primer premi **2016 European Mobile Banking Functionality Benchmark** per Forrester Research i **Best Mobile Banking** als Retail Banker International Awards a l'entitat amb millor servei de banca mòbil de l'any. Amb 3,1 milions de clients, aquest canal ha experimentat un creixement del 16 % respecte a 2015.
- Lideratge de mercat amb 15,5 milions de targetes en circulació (22,9 % de quota de mercat² per facturació).
- Xarxa més extensa d'oficines (5.089) i terminals d'autoservei (9.476).

CaixaBank és el banc principal per a un de cada quatre clients minoristes a Espanya

Propostes de valor amb especialització per segments de negoci

(1) Quotes de penetració: font, FRS Inmark. Penetració en banca online segons comScore MMX.

(2) Darrera informació disponible. Dades d'elaboració pròpia. Font: Banc d'Espanya, Seguretat Social, INVERCO, ICEA, Servired, 4B i Euro6000. Quota de crèdits corresponent al sector privat resident i quota de dipòsits (vista + termini).

(3) Clients amb almenys una transacció a través de la pàgina online de CaixaBank en els últims dotze mesos (darrera informació disponible).

Model bancari sostenible i socialment responsable

- CaixaBank **es consolida com un dels bancs més responsables del món:**
 - **Millora la seva posició al Dow Jones Sustainability Index** i obté la màxima puntuació en àrees clau com l'estabilitat financera, la seguretat de la informació, la prevenció contra el blanqueig de capitals i l'estratègia en canvi climàtic.
 - Escollida **Millor Banca Responsable a Europa per Euromoney**, reconeixent el seu compromís amb el desenvolupament socioeconòmic de les persones i del territori.
- **Presència en els índexs de sostenibilitat** Dow Jones Sustainability Index (DJSI), FTSE4Good, Ethibel Sustainability Index (ESI) Excellence Europe, MSCI Global Sustainability Indexes i Advanced Sustainable Performance Indexs (ASPI).
- **L'estratègia de banca responsable** inclou una aposta ferma per la inclusió financera, la concessió de microcrèdits i el Programa d'Habitatge Social.

Activitat

- **Creixement de recursos de clients de l'1,0 %** a l'any, fins als 299.673 milions d'euros.
- **Els crèdits sobre clients bruts** arriben als 205.100 milions d'euros, -0,6 % el 2016. La **cartera sana** creix un **+0,3 %**.

Actius totals de 342.863 milions d'euros

Resultats

- El **resultat atribuït** dels nou primers mesos de l'exercici 2016 **assoleix els 970 milions d'euros**, -2,6 % respecte al mateix període de 2015, que incloïa impactes singulars associats a la integració de Barclays Bank, SAU i d'altres.
- El **marge brut arriba als 5.939 milions d'euros (-6,6 %)**. La seva evolució està impactada principalment per l'entorn de tipus d'interès en mínims, els ingressos menors de la cartera de participacions, la volatilitat en els mercats i impactes singulars, així com pel bon comportament dels ingressos per contractes d'assegurances.
- **Reducció del 2,2 % de les despeses d'administració i amortització recurrents** per l'esforç en racionalització i contenció de costos.
- **Registre de costos extraordinaris** per 121 milions d'euros associats a l'Acord Laboral establert el tercer trimestre de 2016. El 2015, 543 milions d'euros de costos associats a la integració de Barclays Bank, SAU i a l'Acord Laboral.
- **Creixement del 2,7 % del marge d'explotació fins als 2.821 milions d'euros** (-10,6 % excloent-hi els costos extraordinaris).
- Reducció significativa (-33,3 %) de les pèrdues per deteriorament d'actius financers i altres provisions per unes dotacions per a insolvències menors. **Descens sostingut del cost del risc fins al 0,42 %** (-40 punts bàsics en els últims dotze mesos).
- **Guanys/pèrdues en baixa d'actius i altres** recull, principalment, els resultats per vendes d'actius i sanejaments, principalment, de la cartera immobiliària. El 2015 incloïa, així mateix, aspectes singulars associats a l'adquisició de Barclays Bank, SAU.
- El **resultat del negoci bancari i assegurador s'eleva als 1.374 milions d'euros**, excloent-hi el negoci immobiliari *non core* i de participacions.

Augment del resultat abans d'impostos (+45,2 %)

Gestió del risc

- **Reducció sostinguda de saldos dubtosos** (-3.952 milions d'euros en els últims dotze mesos) i **descens de la ràtio de morositat** fins al 7,1 % (6,0 % sense considerar el segment promotor), reflex de la millora de la qualitat de la cartera creditícia.

Ràtio de cobertura de la cartera dubtosa del 52 % (7.934 milions d'euros de provisions).

- **La cartera d'adjudicacions netes disponibles per a la venda es redueix** per tercer trimestre consecutiu fins als 7.071 milions d'euros. La ràtio de cobertura¹ se situa en el 58,1 %.

Descens en les entrades de la cartera d'adjudicacions i manteniment de nivells de comercialització elevats, 1.863 milions d'euros (vendes i lloguers en els últims dotze mesos), obtenint resultats positius en les vendes des del quart trimestre de 2015.

Les adjudicacions netes destinades al lloguer se situen en 3.122 milions d'euros, amb una ràtio d'ocupació del 92 %.

Liquiditat

- Els **actius líquids d'alta qualitat se situen en els 52.553 milions d'euros**.
- Estructura sòlida de finançament minorista, amb una ràtio **loan to deposits del 109,3 %**.
- **Liquidity Coverage Ratio del 174 %**, molt per sobre del mínim requerit del 70 % a partir de l'1 de gener de 2016.

Solvència

- La **Ràtio Common Equity Tier 1 (CET1) fully loaded se situa en el 12,6 %**, impactada en +98 punts bàsics per la col·locació privada d'accions pròpies entre inversors qualificats, amb l'objectiu de reforçar la solvència en el marc de l'Oferta Pública d'Adquisició d'Accions (OPA) sobre BPI². En aquest sentit, el 21 de setembre de 2016, **la Junta General Extraordinària de BPI va acordar l'eliminació del límit de vots que pot exercir un accionista**.

La Comissió del Mercat de Valors Mobiliaris de Portugal va acordar el cessament de la dispensa d'OPA obligatòria atorgada a CaixaBank el 2012 respecte a BPI, d'aquesta forma CaixaBank es va col·locar en el deure de **llançament d'una OPA obligatòria, fet que es va realitzar a un nou preu per acció d'1,134 euros** (preu mitjà ponderat dels sis mesos anteriors). L'OPA està subjecta a l'obtenció de l'autorització de diversos organismes supervisors.

Amb la finalitat de reforçar la ràtio de capital regulatori de CaixaBank en el marc de l'OPA esmentada, i tenint en compte l'objectiu de capital fixat en el pla estratègic vigent (ràtio de capital de nivell 1 ordinari CET1 *fully loaded* de entre l'11 % i el 12 %), **es va realitzar la citada venda d'accions pròpies, equivalents al 9,9 % del capital social per 1.322 milions d'euros (+98 punts bàsics de capital)** mitjançant una col·locació privada entre inversors qualificats².

- Segons els criteris d'aplicació progressiva vigents el 2016, els nivells de solvència i palanquejament regulatoris se situen en: **13,4 % el CET1, 16,6 % el capital total i 6,0 % la leverage ratio**.
- **Exercici de resistència² coordinat per l'Autoritat Bancària Europea (ABE)**. En un exercici intern, s'ha estimat el resultat de CaixaBank en els escenaris plantejats. En concret, tenint en compte l'Acord de Permuta amb CriteriCaixa², l'entitat obtindria una ràtio de capital CET1 regulatòria del 10,1 % i *fully loaded* del 9,1 % en l'escenari advers el 31 de desembre de 2018.

**Solidesa
financera i
millora dels
indicadors de
qualitat de
l'actiu**

(1) Diferència entre el deute cancel·lat i el valor en llibres net de l'actiu immobiliari. Inclou el sanejament del préstec en l'adjudicació i les provisions comptables registrades amb posterioritat.

(2) Vegeu l'apartat 'Fets rellevants'.

Evolució macroeconòmica

Escenari econòmic mundial i de mercats

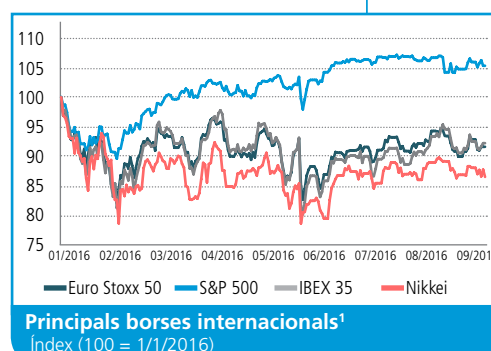
Fins i tot després de l'augment de la volatilitat que es va produir a finals de juny, després del referèndum favorable al *brexit*, l'estabilitat ha estat la nota predominant en les cotitzacions dels actius de risc durant el tercer trimestre. Les borses es van sobreposar ràpidament, gràcies a la velocitat amb què Theresa May va prendre el relleu a David Cameron al capdavant del govern britànic i a l'anunci del Banc d'Anglaterra d'una política monetària més expansiva. L'absència de dades macroeconòmiques negatives a escala global i la constatació que l'impacte immediat del *brexit* fora del Regne Unit està sent mínim, també van ser claus per a un ajust endreçat en els mercats financers. Després d'aquesta reacció dels inversors, la Fed i el BCE van esperar al setembre per avaluar l'impacte del resultat del referèndum. Els seus missatges, una mica menys acomodaticis del que el mercat esperava, amb una Fed apuntant a una pujada pròxima a finals d'any i un BCE que va mantenir sense canvis els programes de compra d'actius, van provocar un augment moderat de la volatilitat financera i de les vendes d'actius. No obstant això, al tancament del tercer trimestre, el gruix de les borses internacionals ja se situava per sobre dels nivells prèferèndum, impulsat per les borses emergents, menys exposades a les vicissituds del *brexit*, tot i que més sensibles al procés de normalització monetària dels EUA.

A escala global, els mercats financers encaren l'últim tram de l'any amb una barreja d'esperança i cautela. D'una banda, durant el tercer trimestre els fonaments macroeconòmics globals es van mostrar sòlids i els indicadors apunten a una evolució generalment favorable del creixement, tant en les economies avançades com en les emergents. D'altra banda, el carregat calendari electoral que comença a la tardor; en què destaquen el referèndum de la reforma del Senat a Itàlia i les eleccions presidencials als EUA; els avenços sobre la futura negociació Regne Unit - UE i la sensibilitat de les economies emergents al procés de normalització monetària als EUA dibuixen un mapa de riscos en què es podrien produir episodis de repunt en la volatilitat. En qualsevol cas, si es produeixen aquests episodis, estaran esmorteïts per uns bancs centrals que mantindran les condicions monetàries acomodaticies fins a finals d'any.

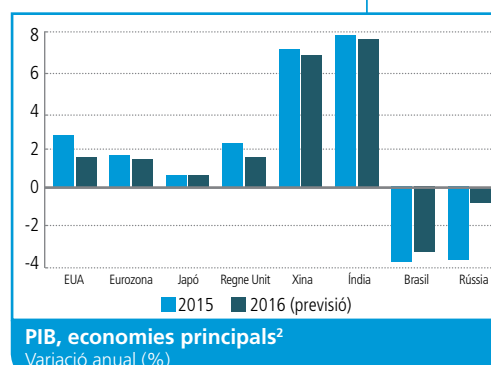
Als EUA, l'avenç sòlid de l'economia i el vigor del mercat laboral apunten cada vegada amb més probabilitat a un augment del tipus de referència de la Fed a finals d'any, cosa que també es despenia de les comunicacions amb què la mateixa Reserva Federal tancava el tercer trimestre. El consum privat, que és el principal factor d'embranchada de l'economia, ha crescut per sobre del 2 % interanual des del quart trimestre de 2013 i, després del petit sotrac de principis d'any, els indicadors assenyalen una acceleració gradual de l'activitat en els pròxims. No obstant això, fins i tot després d'aquesta nova pujada de tipus, les condicions monetàries seguiran sent laxes respecte a allò que la conjuntura domèstica requeriria, per la qual cosa s'espera que l'augment gradual del tipus de referència continuï durant el 2017 i el 2018.

Concretament, durant el 2017 i el 2018, s'espera un augment d'entre 0,50 i 0,75 punts bàsics a l'any del tipus de referència. La Fed haurà de valorar la importància de dues forces contraposades. D'una banda, la velocitat a la qual pugi els tipus d'interès ha de ser prou lenta com per no fer descarrilar el creixement de l'economia nord-americana. Per fer-ho, ha de seguir de prop els indicadors d'activitat i demanda dels EUA, tal com és habitual, però també ha de parar molta atenció a l'impacte que tindrà la pujada de tipus en les

**Estabilització
en les
cotitzacions
dels actius
de risc en el
trimestre**

**Solidesa dels
fonaments
macroeconòmics
globals, apuntant
a un creixement
favorable**

(1) Font: CaixaBank Research, a partir de dades Thomson Reuters Datastream.

(2) Per a l'Índia, any fiscal. Font: CaixaBank Research.

condicions financeres globals, molt més sensibles a la política de la Fed que en el passat. D'altra banda, la Fed ha d'actuar amb prou contundència per evitar que les expectatives d'inflació repuntin en excés, cosa que per ara no genera una preocupació excessiva, però que guanyarà protagonisme en els pròxims trimestres a mesura que les pressions salarials vagin a l'alça.

En les economies emergents, les dades macroeconòmiques recents han tendit a ser positives i reforcen la visió del bon to de les economies asiàtiques emergents i de l'estabilització de l'Amèrica Llatina, amb l'excepció del Brasil. Concretament, a la Xina, les dades avalen una desacceleració suau alhora que progressa el canvi de model productiu; mentre que a l'Índia, on l'economia segueix creixent per sobre del 7 % interanual, la designació d'Urjit Patel com a substitut de Raghuram Rajan al capdavant del banc central suggereix una línia de continuïtat. Pel que fa a l'Amèrica Llatina, esperem una acceleració de l'activitat a Mèxic gràcies al bon comportament de l'economia dels EUA i de la recuperació gradual del preu del petroli, mentre que l'economia del Brasil mostra indicis de començar a frenar la caiguda de l'activitat, encara que la incertesa política segueix sent alta. També es manté elevada la incertesa al voltant d'economies amb desequilibris, com Sud-àfrica i Turquia, que poden experimentar episodis d'inestabilitat amb la normalització de la política monetària als EUA.

Escenari econòmic europeu i espanyol

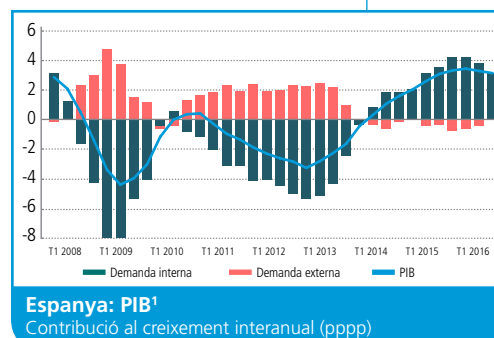
A Europa, les dades del tercer trimestre indiquen que l'impacte immediat del referèndum sobre el *brexít* s'està circumscriuint a l'economia britànica. Segons assenyalen els indicadors *postbrexit*, l'eurozona, que va créixer un 0,3 % intertrimestral el segon trimestre de l'any, seguirà avançant a un ritme semblant durant els pròxims mesos, empenya per la demanda interna i amb el suport a curt termini de les condicions monetàries acomodaticies del BCE.

Concretament, el gran calat de les mesures d'estímul preses pel BCE des de finals de 2014 fa que sigui aconsellable retirar-les de forma molt gradual. A més a més, tot apunta que la inflació, encara que afermarà el seu procés de recuperació en els pròxims trimestres, es mantindrà en cotes clarament inferiors a l'objectiu del BCE, per la qual cosa és molt probable que el to de la política monetària es mantingui durant un llarg període de temps. Les previsions apunten que la màxima institució monetària allargarà el Quantitative Easing fins a finals de 2017, possiblement amb un ritme de compres decreixent a mesura que la inflació es vagi desplaçant cap a l'objectiu. Es tractaria, doncs, d'un allargament en mode *tapering*. En un escenari de menys compres de deute públic per part del BCE és molt probable que vegem un repunt gradual en les rendibilitats d'aquest deute.

Tanmateix, l'entorn de tipus d'interès baixos associat a aquestes mateixes condicions monetàries pressiona sobre la capacitat del sector bancari de generar uns nivells de rendibilitat acceptables, la qual cosa explica les baixes cotitzacions borsàries del sector bancari. L'economia del Regne Unit, per la seva banda, va trampejar l'impacte inicial del referèndum millor del que s'esperava. La incertesa sobre les relacions internacionals futures del Regne Unit segueix sent elevada, no només per les dificultats que s'anticipen en la negociació amb la UE, que començaran durant la primavera de 2017, sinó també per l'absència, en l'àmbit intern del Regne Unit, d'un full de ruta clar i amb un suport polític i popular ampli. Per aquest motiu s'espera una desacceleració important, tot i que gradual, de l'economia britànica en els pròxims mesos.

A mitjà termini, l'encaix del *brexít* també suposa un repte per al futur de la integració europea. D'una banda, la marxa del Regne Unit ofereix l'oportunitat d'aprofundir el projecte europeu. Però, d'altra banda, els partidaris d'una major integració enceten un calendari electoral que començarà amb el referèndum sobre la reforma del Senat italià el desembre vinent i continuarà el 2017 amb les eleccions legislatives a França i Alemanya, en què hauran d'enfrontar-se a l'auge dels moviments populistes i euroescèptics.

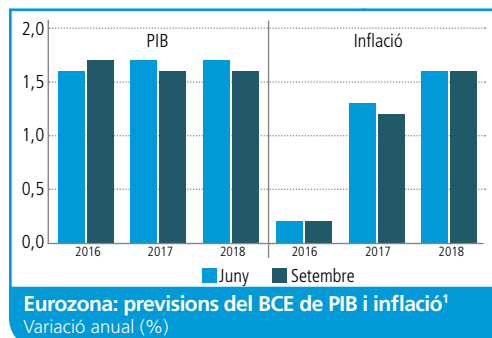
Creixement europeu amb la desacceleració gradual de l'economia britànica

Espanya manté un ritme de creixement positiu, impulsat pel consum privat i la inversió

(1) PIB: Variació interanual en %. Font: CaixaBank Research a partir de dades de l'INE.

A Espanya, en aquest tercer trimestre, la incertesa del *brexít* s'ha afegit a la prolongació de la incertesa política domèstica que s'arrossegava des de finals de 2015. No obstant això, el PIB del segon trimestre va sorprendre a l'alça i va registrar, per quarta vegada consecutiva, un avanç del 0,8 % intertrimestral, amb el consum privat i la inversió com a principals motors del creixement, sostinguts per la bona marxa de la creació d'ocupació i la millora de les condicions d'accés al crèdit. A banda d'això, l'excel·lent temporada turística i l'estabilitat en els mercats financers han contribuït a mantenir un clima de confiança favorable, per la qual cosa des de CaixaBank Research s'estima que en el tercer trimestre l'economia espanyola haurà crescut un 0,7 % intertrimestral i s'espera que tanqui l'any 2016 amb un creixement interanual del 3,1 %. No obstant això, la demora en la formació de govern manté els dubtes sobre la capacitat de complir amb els objectius de consolidació fiscal i fa més sensible l'economia espanyola a eventuais canvis de sentiment inversor internacional.

(1) Font: CaixaBank Research a partir de dades del BCE.

Resultats

Compte de pèrdues i guanys

Evolució interanual

En milions d'euros	Gener - Setembre		Variació en %
	2016	2015	
Ingressos per interessos	5.035	6.407	(21,4)
Despeses per interessos	(1.955)	(3.099)	(36,9)
Marge d'interessos	3.080	3.308	(6,9)
Ingressos per dividends	113	112	0,5
Resultats d'entitats valorades pel mètode de la participació	437	502	(12,9)
Comissions netes	1.546	1.600	(3,4)
Guanys/pèrdues per actius financers i altres	718	712	0,8
Ingressos o despeses emparats en contractes d'assegurances o reassegurances	214	153	39,6
Altres ingressos i despeses d'explotació	(169)	(31)	
Marge brut	5.939	6.356	(6,6)
Despeses d'administració i amortització recurrents	(2.997)	(3.066)	(2,2)
Despeses extraordinàries	(121)	(543)	(77,7)
Marge d'explotació	2.821	2.747	2,7
Marge d'explotació sense despeses extraordinàries	2.942	3.290	(10,6)
Pèrdues per deteriorament d'actius financers i altres provisions	(1.177)	(1.762)	(33,3)
Guanys/pèrdues en baixa d'actius i altres	(330)	(80)	
Resultat abans d'impostos	1.314	905	45,2
Impostos sobre beneficis	(333)	94	
Resultat després d'impostos	981	999	(2,1)
Resultat atribuït a minoritaris i altres	11	3	
Resultat atribuït al Grup	970	996	(2,6)

- **El marge d'interessos** se situa en els 3.080 milions d'euros, (-6,9 % en la variació interanual), impactat essencialment per:
 - Disminució del cost financer de l'estalvi minorista, especialment de l'estalvi a venciment, que redueix el seu cost des del 0,91 % en el tercer trimestre de 2015 fins al 0,48 % del mateix període de 2016 (-43 punts bàsics). Així mateix, disminució del cost del finançament institucional per menor volum i tipus.
 - Evolució dels ingressos impactada per la reducció de la rendibilitat de la cartera creditícia d'acord amb la baixada dels tipus de mercat, l'impacte de l'eliminació, en la segona meitat de 2015, de les clàusules sòl dels préstecs hipotecaris a clients particulars i el menor volum de la cartera ALCO.
- Contribució elevada dels **ingressos per comissions** (1.546 milions d'euros). En aquesta evolució hi (-3,4 %) incideixen la volatilitat dels mercats el 2016 i els ingressos d'operacions singulars registrats el 2015.
- Els **ingressos de la cartera de participacions** se situen en els 550 milions d'euros (-10,5 %). Impactats, entre d'altres, pel canvi de perímetre després de l'acord de permuta amb Criteriacaixa.
- Els **Guanys/pèrdues per actius i passius financers i altres** se situen en 718 milions d'euros (+0,8 %), incloent-hi 165 milions d'euros del resultat de l'operació de Visa Europe Ltd.

- **Creixement sostingut dels ingressos emparats per contractes d'assegurances** (+39,6 %) per l'increment de l'activitat comercial d'assegurances de vida risc.
- **Altres ingressos i despeses d'explotació** recull, entre d'altres, la contribució al Fons Únic de Resolució (el 2015 registrada en el quart trimestre).
- El **marge brut** se situa en els 5.939 milions d'euros (-6,6 %).
- Reducció del 2,2 % de **despeses d'administració i amortització recurrents**, per la captura de sinergies i mesures de reducció de costos.

Registre de 121 milions d'euros associats a l'Acord Laboral establert el tercer trimestre de 2016 per a l'optimització de la plantilla. El 2015, 543 milions d'euros de costos associats al procés d'integració de Barclays Bank, SAU i a l'Acord Laboral de 2015.

- El **marge d'explotació augmenta un 2,7 % fins als 2.821 milions d'euros** (-10,6 % exclouent-hi els costos extraordinaris).
- Menys **pèrdues per deteriorament d'actius financers i altres provisions**, -33,3 %, per la millora sostinguda de la qualitat de la cartera creditícia. Descens continu del cost del risc fins al 0,42 % (-40 punts bàsics en els últims dotze mesos).
- L'epígraf **Guanys/pèrdues per actius i passius financers i altres** recull, entre d'altres, els resultats generats per la venda d'actius i altres sanejaments, bàsicament immobiliaris.

El 2015 incloïa així mateix la diferència negativa de consolidació de Barclays Bank, SAU (602 milions d'euros) i el deteriorament d'actius per obsolescència associats al procés d'integració (64 milions d'euros).

- El **resultat abans d'impostos, 1.314 milions d'euros, creix un 45,2 %**.
- En la **despesa per l'impost de Societats**, en relació amb els ingressos de participacions s'aplica el principi tributari que evita la doble imposició, amb un impacte rellevant, en el primer trimestre de 2015, després del registre de la diferència negativa de consolidació de Barclays Bank, SAU.
- El **resultat atribuït** els nous primers mesos de 2016 s'eleva a **970 milions d'euros**.

Evolució trimestral

En milions d'euros	3T15	4T15	1T16	2T16	3T16
Ingressos per interessos	1.834	1.965	1.699	1.649	1.687
Despeses per interessos	(796)	(920)	(679)	(628)	(648)
Marge d'interessos	1.038	1.045	1.020	1.021	1.039
Ingressos per dividends	2	91	5	103	5
Resultats d'entitats valorades pel mètode de la participació	120	(127)	132	160	145
Comissions netes	524	515	488	522	536
Guanys/pèrdues per actius i passius financers i altres	65	151	268	325	125
Ingressos o despeses emparats en contractes d'assegurances o reassegurances	52	61	64	76	74
Altres ingressos i despeses d'explotació	(9)	(268)	(55)	(80)	(34)
Marge brut	1.792	1.468	1.922	2.127	1.890
Despeses d'administració i amortització recurrents	(1.013)	(997)	(1.003)	(999)	(995)
Despeses extraordinàries	(2)				(121)
Marge d'explotació	777	471	919	1.128	774
Marge d'explotació sense despeses extraordinàries	779	471	919	1.128	895
Pèrdues per deteriorament d'actius i altres provisions	(323)	(754)	(410)	(502)	(265)
Guanys/pèrdues en baixa d'actius i altres	(106)	16	(133)	(114)	(83)
Resultat abans d'impostos	348	(267)	376	512	426
Impostos sobre beneficis	(58)	87	(101)	(142)	(90)
Resultat després d'impostos	290	(180)	275	370	336
Resultat atribuït a minoritaris i altres	2	2	2	5	4
Resultat atribuït al Grup	288	(182)	273	365	332

- **Augment del 1,8 % del marge d'interessos** fins als 1.039 milions d'euros amb impacte de la disminució del cost minorista (-8 punts bàsics de l'estalvi a venciment), de la gestió del crèdit i del canvi en el tipus de la remuneració dels saldos disposats amb el BCE.
- Evolució dels **ingressos de la cartera de participacions** marcada essencialment pel registre del dividend de Telefónica en el segon trimestre i una atribució menor de resultats després de l'acord de permuta amb Criteriacaixa.
- Fortalesa dels **ingressos per comissions**, que s'incrementen en un 2,7 %.
- L'evolució de l'epígraf **Guanys/pèrdues per actius i passius financers i altres** (-62,2 %) està impactada pel registre del resultat de l'operació de Visa Europe Ltd en el trimestre anterior.
- **Ingressos sòlids emparats per contractes d'assegurances**, que es mantenen pràcticament estables (74 milions d'euros).
- **Altres ingressos i despeses d'explotació** incloïa, en el segon trimestre de 2016, la contribució al Fons Únic de Resolució (74 milions d'euros).
- Les **despeses d'administració i amortització recurrents** es redueixen en un 0,4 %, per la captura d'estalvis derivada de l'acord de jubilacions del trimestre anterior.
- Registre de 121 milions d'euros de costos extraordinaris associats a l'Acord Laboral establert durant el tercer trimestre.
- El **marge d'explotació** s'eleva a 774 milions d'euros (-31,4 %), -20,7 % sense considerar els costos extraordinaris.
- Evolució positiva de l'epígraf **Pèrdues per deteriorament d'actius financers i altres provisions** (-47,3 %) que incloïa, el segon trimestre de l'any, el registre de la provisió associada a l'acord de jubilacions (-160 milions d'euros).
- L'evolució de l'epígraf de **Guanys/pèrdues en baixa d'actius i altres** està impactada, principalment, pel registre de provisions immobiliàries menors, que inclouen, entre d'altres, les dotacions per calendari.
- El **resultat atribuït** el tercer trimestre de 2016 s'eleva a **332 milions d'euros**.

Rendibilitat sobre actius totals mitjans

Dades en % dels actius totals mitjans elevats a l'any	3T15	4T15	1T16	2T16	3T16
Ingressos per interessos	2,17	2,28	2,01	1,96	1,97
Despeses per interessos	(0,94)	(1,07)	(0,81)	(0,75)	(0,75)
Marge d'interessos	1,23	1,21	1,20	1,21	1,22
Ingressos per dividends	0,00	0,11	0,01	0,12	0,01
Resultats d'entitats valorades pel mètode de la participació	0,14	(0,15)	0,16	0,19	0,17
Comissions netes	0,62	0,60	0,57	0,62	0,63
Guanys/pèrdues per actius i passius financers i altres	0,10	0,19	0,30	0,37	0,13
Ingressos o despeses emparats en contractes d'assegurances o reassegurances	0,06	0,07	0,08	0,09	0,09
Altres ingressos i despeses d'explotació	(0,01)	(0,31)	(0,06)	(0,09)	(0,04)
Marge brut	2,14	1,72	2,26	2,51	2,21
Despeses d'administració i amortització recurrents	(1,21)	(1,17)	(1,18)	(1,18)	(1,16)
Despeses extraordinàries	0,00	0,00	0,00	0,00	(0,14)
Marge d'explotació	0,93	0,55	1,08	1,33	0,91
Marge d'explotació sense despeses extraordinàries	0,93	0,55	1,08	1,33	1,05
Pèrdues per deteriorament d'actius financers i altres provisions	(0,38)	(0,88)	(0,48)	(0,59)	(0,31)
Guanys/pèrdues en baixa d'actius i altres	(0,14)	0,02	(0,16)	(0,13)	(0,10)
Resultat abans d'impostos	0,41	(0,31)	0,44	0,61	0,50
Impostos sobre beneficis	(0,06)	0,10	(0,12)	(0,17)	(0,11)
Resultat després d'impostos	0,35	(0,21)	0,32	0,44	0,39
Resultat atribuït a interessos minoritaris i altres	0,01	0,00	0,00	0,01	0,00
Resultat atribuït al Grup	0,34	(0,21)	0,32	0,43	0,39
<i>En milions d'euros:</i>					
<i>Actius totals mitjans nets</i>	335.591	341.701	339.616	338.300	341.425

Marge d'interessos

El **marge d'interessos dels nou primers mesos se situa en 3.080 milions d'euros** (-6,9 % en la variació interanual), en un entorn de tipus d'interès en mínims. La seva evolució reflecteix:

- La gestió intensa de l'activitat minorista, amb una **forta reducció del cost de l'estalvi a venciment** i un volum i cost del finançament majorista més baixos.
- **El descens dels ingressos de crèdit**, essencialment, per l'evolució a la baixa dels tipus d'interès, l'eliminació de les clàusules sòl dels préstecs hipotecaris a clients particulars el 2015 i la disminució dels ingressos de renda fixa, com a conseqüència del menor volum i de la reducció del tipus de la cartera.

Augment del marge d'interessos durant el tercer trimestre 1,8 % respecte del trimestre anterior, com a resultat del descens del cost dels dipòsits i del finançament institucional i el canvi en la remuneració dels saldos amb el BCE que, en conjunt, superen la reducció dels ingressos crediticis i de renda fixa.

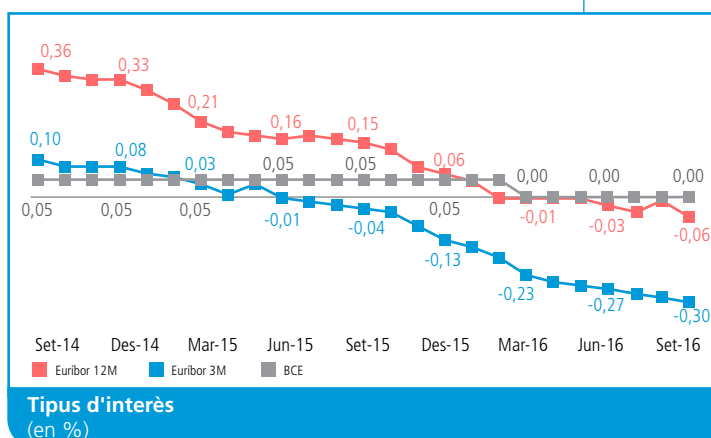
Disminució del rendiment de la cartera creditícia fins al 2,24 %. En un entorn de tipus en reducció, el rendiment de la cartera disminueix 4 punts bàsics, com a conseqüència de les repreciaacions que impacten en -3 punts bàsics (-2 punts bàsics en el crèdit hipotecari) i per l'evolució dels fluxos comercials.

El tipus de la nova producció de crèdits, excloent-hi el sector públic (3,20 %), augmenta 7 punts bàsics en el trimestre, principalment per un increment del pes del finançament a particulars sense garanties.

Reducció sostinguda del cost del passiu fruit de l'esforç comercial. El cost de la cartera d'estalvi a venciment disminueix 8 punts bàsics fins al 0,48 %. Aquesta disminució ve condicionada pel tipus de la nova producció del 0,06 % (-3 punts bàsics respecte al trimestre anterior), 42 punts bàsics inferior al de la cartera. El cost de l'estalvi a la vista es redueix en 2 punts bàsics fins al 0,07 %.

El **diferencial de la clientela** se situa en el 2,04 %, sense variació respecte al trimestre anterior per igualar la reducció del cost dels dipòsits a la reducció del rendiment del crèdit.

El **diferencial de balanç** s'incrementa fins al 1,22 %. La ràtio d'ingressos financers sobre actius totals mitjans és de l'1,97 % i la ràtio de costos financers sobre actius totals mitjans és del 0,75 %.

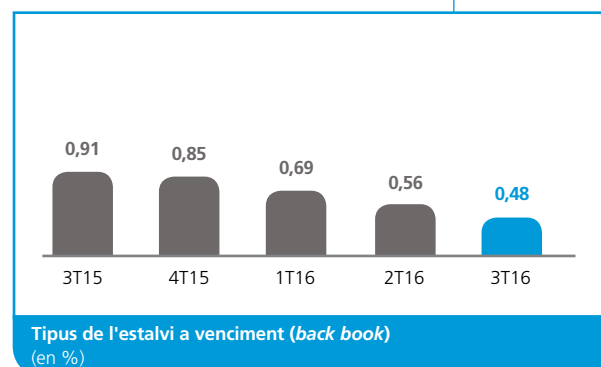
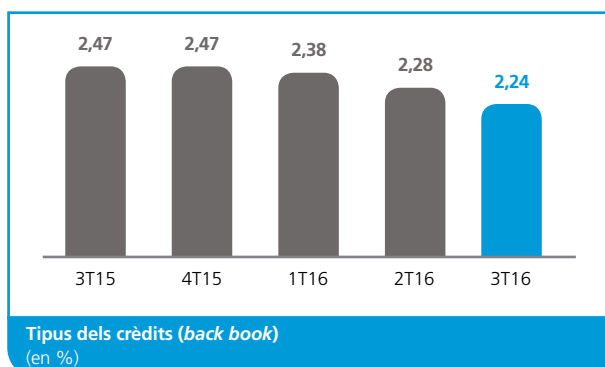
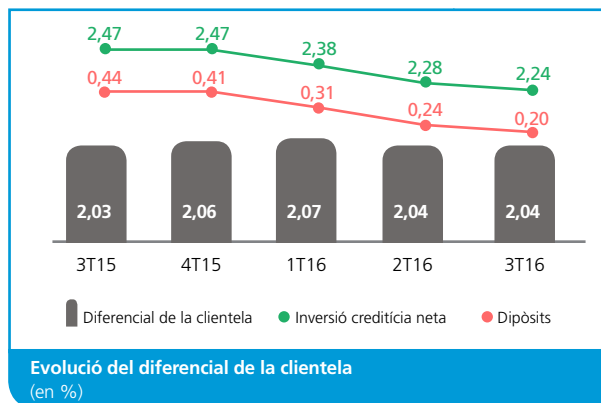
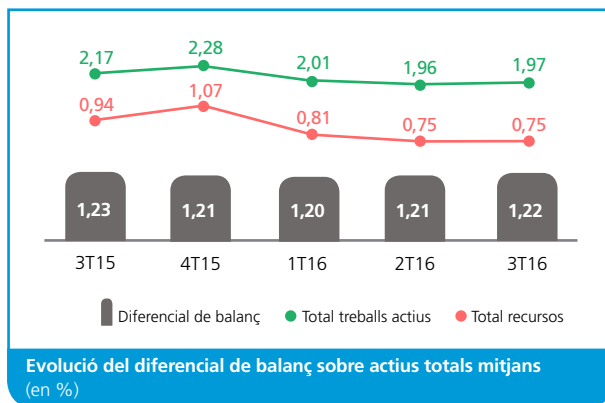
Rendiments i càrregues assimilades trimestrals

En milions d'euros	1T16			2T16			3T16		
	S. mitjà	R/C	Tipus %	S. mitjà	R/C	Tipus %	S. mitjà	R/C	Tipus %
Intermediaris financers ¹	13.573	5	0,13	12.688	7	0,22	10.790	35	1,29
Cartera de crèdits (a)	191.931	1.137	2,38	192.332	1.092	2,28	192.632	1.084	2,24
Valors representatius de deute	23.837	161	2,71	23.071	122	2,13	22.986	104	1,80
Altres actius amb rendiment ²	44.707	394	3,55	46.779	425	3,65	49.643	458	3,67
Resta d'actius	65.568	2		63.430	3		65.374	6	
Total actius mitjans (b)	339.616	1.699	2,01	338.300	1.649	1,96	341.425	1.687	1,97
Intermediaris financers ¹	36.083	(61)	0,68	32.854	(46)	0,56	38.367	(41)	0,42
Recursos de l'activitat minorista (c)	172.366	(133)	0,31	177.263	(106)	0,24	173.048	(86)	0,20
Estalvi a la vista	112.287	(30)	0,11	119.379	(25)	0,09	120.321	(22)	0,07
Estalvi a venciment	60.079	(103)	0,69	57.884	(81)	0,56	52.728	(64)	0,48
Estalvi a termini	59.592	(103)	0,70	57.459	(81)	0,56	52.315	(64)	0,49
Cessió temporal d'actius i emprèstits <i>retail</i>	487		0,02	425		0,00	412		0,02
Emprèstits institucionals i valors negociables	32.694	(123)	1,51	29.288	(93)	1,28	28.663	(88)	1,22
Passius subordinats	4.407	(34)	3,13	4.366	(34)	3,11	4.263	(32)	3,01
Altres passius amb cost ²	47.132	(327)	2,79	49.134	(347)	2,84	52.720	(394)	2,98
Resta de passius	46.934	(1)		45.395	(2)		44.364	(7)	
Total recursos mitjans (d)	339.616	(679)	0,81	338.300	(628)	0,75	341.425	(648)	0,75
Marge d'interessos		1.020			1.021			1.039	
Diferencial de la clientela (%) (a-c)		2,07			2,04			2,04	
Diferencial de balanç (%) (b-d)		1,20			1,21			1,22	

En milions d'euros	1T15			2T15			3T15			4T15		
	S. mitjà	R/C	Tipus %	S. mitjà	R/C	Tipus %	S. mitjà	R/C	Tipus %	S. mitjà	R/C	Tipus %
Intermediaris financers	6.345	4	0,24	7.086	3	0,16	7.497	3	0,17	10.026	7	0,28
Cartera de crèdits (a)	195.502	1.350	2,80	195.076	1.313	2,70	193.502	1.205	2,47	193.074	1.203	2,47
Valors representatius de deute	34.917	291	3,37	27.869	236	3,39	26.871	205	3,03	26.890	194	2,86
Altres actius amb rendiment ²	46.084	713	6,28	43.987	659	6,01	42.411	420	3,93	45.855	558	4,83
Resta d'actius	67.999	2		69.334	2		65.310	1		65.856	3	
Total actius mitjans (b)	350.847	2.360	2,73	343.352	2.213	2,59	335.591	1.834	2,17	341.701	1.965	2,28
Intermediaris financers	33.834	(57)	0,68	33.474	(57)	0,68	33.435	(53)	0,63	36.939	(61)	0,65
Recursos de l'activitat minorista (c)	172.420	(272)	0,64	170.177	(219)	0,52	169.963	(186)	0,44	172.527	(178)	0,41
Estalvi a la vista	97.123	(47)	0,20	100.187	(41)	0,17	105.664	(39)	0,15	110.695	(45)	0,16
Estalvi a venciment	75.297	(225)	1,21	69.990	(178)	1,02	64.299	(147)	0,91	61.832	(133)	0,85
Estalvi a termini	72.251	(218)	1,22	67.963	(178)	1,05	63.562	(147)	0,91	61.378	(133)	0,86
Cessió temporal d'actius i emprèstits <i>retail</i>	3.046	(7)	0,95	2.027		0,02	737		0,34	454		0,14
Emprèstits institucionals i valors negociables	39.835	(203)	2,07	37.009	(169)	1,83	36.593	(160)	1,74	33.885	(148)	1,73
Passius subordinats	4.469	(34)	3,13	4.468	(35)	3,16	4.459	(36)	3,18	4.428	(35)	3,13
Altres passius amb cost ²	50.962	(653)	5,20	47.646	(599)	5,04	44.266	(359)	3,22	47.421	(496)	4,15
Resta de passius	49.327	(3)		50.578	(2)		46.875	(2)		46.501	(2)	
Total recursos mitjans (d)	350.847	(1.222)	1,41	343.352	(1.081)	1,26	335.591	(796)	0,94	341.701	(920)	1,07
Marge d'interessos		1.138			1.132			1.038			1.045	
Diferencial de la clientela (%) (a-c)		2,16			2,18			2,03			2,06	
Diferencial de balanç (%) (b-d)		1,32			1,33			1,23			1,21	

(1) D'acord amb la normativa comptable, els ingressos derivats de l'aplicació de tipus negatius s'imputen segons la seva naturalesa. La rúbrica d'intermediaris financers de l'actiu recull els interessos negatius dels saldos d'intermediaris financers del passiu, el més significatiu són els ingressos de la TLTRO II i, en sentit contrari, succeeix amb la rúbrica d'intermediaris financers del passiu. Només el net entre ingressos i despeses d'ambdues rúbriques té significació econòmica.

(2) Els epígrafs 'Altres actius amb rendiment' i 'Altres passius amb cost' recullen, principalment, l'activitat asseguradora de vida estalvi del Grup i l'evolució de 2015 impactada, fruit de les condicions del mercat, pel traspàs de productes d'estalvi garantit a altres productes financers del Grup. Com a conseqüència d'aquests rescats, es va produir un rendiment elevat i cost d'aquests dos epígrafs, mantenint-se estable l'aportació neta del negoci assegurador.

Comissions

- Els **ingressos per comissions** se situen en els **1.546 milions d'euros en els nou primers mesos de 2016** (-3,4 %), en un context marcat per la volatilitat dels mercats i aspectes singulars que impacten en la seva evolució.
- Les **comissions bancàries, valors i altres** assoleixen els 987 milions d'euros (-7,4 %). Inclouen ingressos derivats d'operacions de valors, les comissions derivades de transaccionalitat, així com les de risc, gestió de dipòsits, mitjans de pagament i banca d'inversió.
En l'evolució interanual impacta el registre d'ingressos més elevats per operacions singulars de banca d'inversió el 2015.
- Les **comissions de fons d'inversió** se situen en els 295 milions d'euros (-7,2 %), amb un impacte, entre d'altres, de la volatilitat en els mercats, especialment en el primer trimestre de 2016.
- Creixement de les **comissions per gestió de plans de pensions fins als 138 milions d'euros** (+19,6 %) amb un augment del patrimoni gestionat a través d'una àmplia oferta de productes.
- Les **comissions per comercialització d'assegurances no vida** s'eleva als 126 milions d'euros, el seu creixement interanual (+25,5 %) és conseqüència de l'èxit de les campanyes comercials realitzades.
- En l'**evolució trimestral** hi destaca el creixement de les comissions (+2,7 %) malgrat l'estacionalitat habitual per menor activitat del període. Predomina el creixement de les comissions per gestió de plans i comercialització d'assegurances. En l'evolució de les comissions bancàries s'experimenta un augment dels ingressos derivats d'operacions singulars de banca d'inversió i de l'operativa de mitjans de pagament.

En milions d'euros	Gener - Setembre		Variació	
	2016	2015	absoluta	%
Comissions bancàries, valors i altres	987	1.068	(81)	(7,4)
Fons d'inversió, carteres i sicavs	295	317	(22)	(7,2)
Plans de pensions	138	115	23	19,6
Comercialització d'assegurances	126	100	26	25,5
Comissions netes	1.546	1.600	(54)	(3,4)

En milions d'euros	3T15	4T15	1T16	2T16	3T16
Comissions bancàries, valors i altres	342	322	310	336	341
Fons d'inversió, carteres i sicavs	110	106	97	99	99
Plans de pensions	42	51	42	47	49
Comercialització d'assegurances	30	36	39	40	47
Comissions netes	524	515	488	522	536

Ingressos de la cartera de participacions

- Els **ingressos de la cartera de participacions** se situen en 550 milions d'euros.
- L'evolució interanual dels resultats d'entitats valorades pel mètode de la participació (-12,9 %) està marcada per l'impacte en els seus resultats de l'evolució del seu negoci i les condicions de mercat, així com per ingressos menors, atribuïts després de la materialització de l'Acord de Permuta amb CriteriaCaixa el maig de 2016.
- En l'**evolució trimestral** hi impacta l'estacionalitat dels negocis de les participacions, l'Acord de Permuta referit i el registre del dividend de Telefónica en el trimestre anterior.
- En el quart trimestre de 2015, atribució de provisions comptables extraordinàries de Repsol.

En milions d'euros	Gener - Setembre		Variació	
	2016	2015	absoluta	%
Ingressos per dividends	113	112	1	0,5
Resultats de les entitats valorades pel mètode de la participació	437	502	(65)	(12,9)
Ingressos de la cartera de participacions	550	614	(64)	(10,5)

En milions d'euros	3T15	4T15	1T16	2T16	3T16
Ingressos per dividends	2	91	5	103	5
Resultats de les entitats valorades pel mètode de la participació	120	(127)	132	160	145
Ingressos de la cartera de participacions	122	(36)	137	263	150

Guanys/pèrdues per actius i passius financers i altres

- Els **Guanys/pèrdues per actius i passius financers i altres** se situen en 718 milions d'euros. Inclouen, principalment, la materialització de plusvàlues d'actius de renda fixa classificats com a actius financers disponibles per a la venda.

En el segon trimestre de 2016, es registra una plusvàlua bruta de 165 milions d'euros després de la formalització de l'operació d'adquisició de Visa Europe Ltd. per part de Visa Inc.

Ingressos i despeses per contractes d'assegurances

- **Creixement sostingut** dels ingressos derivats de l'activitat d'assegurances vida risc fins als 214 milions d'euros (+39,6 %) després de la intensa activitat comercial.

Altres ingressos i despeses d'explotació

- **Altres ingressos i despeses d'explotació** inclou, entre d'altres, ingressos i càrregues de filials no immobiliàries. Així mateix, recull els ingressos per lloguers i les despeses per la gestió dels immobles adjudicats, entre els quals s'inclou l'Impost de Béns Immobles en el primer trimestre.
- En el segon trimestre de 2016, es registra de la **contribució al Fons Únic de Resolució** (74 milions d'euros). El 2015, el seu registre es va produir en el quart trimestre (93 milions d'euros al Fons de Resolució Nacional), juntament amb la contribució al Fons de Garantia de Dipòsits (185 milions d'euros).

En milions d'euros	Gener - Setembre		Variació	
	2016	2015	absoluta	%
Altres ingressos i despeses d'explotació	(169)	(31)	(138)	

En milions d'euros	3T15	4T15	1T16	2T16	3T16
Contribució al FGD, FRN i FUR ¹		(278)		(74)	
Impost de Béns Immobles			(44)		
Altres	(9)	10	(11)	(6)	(34)
Altres ingressos i despeses d'explotació	(9)	(268)	(55)	(80)	(34)

(1) En el quart trimestre de 2015, registre de la contribució del Fons de Garantia de Dipòsits (FGD) i al Fons de Resolució Nacional (FRN). El gener de 2016 es van fusionar l'FRN amb la resta de Fons Nacionals dels Estats membres de la zona de l'euro en un Fons Únic de Resolució Europeu (FUR). Les aportacions corresponents a l'exercici 2016 i les següents es realitzen a aquest fons europeu.

Marge d'exploitació i despeses

- **Reducció de despeses d'administració i amortització recurrents**, -2,2 % en la variació interanual i -0,4 % en la variació trimestral, després de l'esforç constant de racionalització i contenció de costos, la captura de sinergies després de la integració de Barclays Bank, SAU i estalvis derivats de les prejubilacions i els acords laborals per optimitzar la plantilla.
- Registre de despeses extraordinàries de 121 milions d'euros el 2016 i de 543 milions d'euros el 2015¹.
- El **marge d'exploitació s'eleva als 2.821 milions d'euros** (+2,7 % en la variació interanual, -10,6 % sin considerar los gastos extraordinarios).

La gestió de l'eficiència com a element estratègic clau

Despeses d'administració i amortitzacions

En milions d'euros	Gener - Setembre		Variació	
	2016	2015	absoluta	%
Despeses de personal	(1.979)	(2.040)	61	(3,0)
Despeses generals	(743)	(748)	5	(0,8)
Despeses d'administració	(2.722)	(2.788)	66	(2,4)
Amortitzacions	(275)	(278)	3	(0,7)
Despeses d'administració i amortitzacions recurrents	(2.997)	(3.066)	69	(2,2)
Despeses extraordinàries	(121)	(543)	422	(77,7)
Total despeses d'administració i amortitzacions	(3.118)	(3.609)	491	(13,6)

En milions d'euros	3T15	4T15	1T16	2T16	3T16
Despeses de personal	(676)	(665)	(666)	(660)	(653)
Despeses generals	(248)	(248)	(248)	(246)	(249)
Despeses d'administració	(924)	(913)	(914)	(906)	(902)
Amortitzacions	(89)	(84)	(89)	(93)	(93)
Despeses d'administració i amortitzacions recurrents	(1.013)	(997)	(1.003)	(999)	(995)
Despeses extraordinàries	(2)				(121)
Total despeses d'administració i amortitzacions	(1.015)	(997)	(1.003)	(999)	(1.116)

Marge d'exploitació

En milions d'euros	Gener - Setembre		Variació	
	2016	2015	absoluta	%
Marge brut	5.939	6.356	(417)	(6,6)
Despeses d'administració i amortització recurrents	(2.997)	(3.066)	69	(2,2)
Despeses extraordinàries	(121)	(543)	422	(77,7)
Marge d'exploitació	2.821	2.747	74	2,7
Marge d'exploitació sense despeses extraordinàries	2.942	3.290	(348)	(10,6)

En milions d'euros	3T15	4T15	1T16	2T16	3T16
Marge brut	1.792	1.468	1.922	2.127	1.890
Despeses d'administració i amortització recurrents	(1.013)	(997)	(1.003)	(999)	(995)
Despeses extraordinàries	(2)				(121)
Marge d'exploitació	777	471	919	1.128	774
Ràtio d'eficiència sense costos extraordinaris (%) (últims 12 mesos) ²	51,4	51,9	51,7	54,2	53,3
Ràtio d'eficiència (%) (últims 12 mesos) ²	58,3	58,9	55,6	54,2	54,9

(2) Les ràtios d'eficiència del segon trimestre de 2016 exclouen la contribució al Fons de Resolució Nacional del quart trimestre de 2015 (93 MM €) a l'efecte d'evitar la duplicitat amb la contribució al Fons Únic de Resolució del segon trimestre de 2016 (74 MM €).

(1) El 2015 es registren 259 milions d'euros associats a la integració de Barclays Bank, SAU i 284 milions d'euros relacionats amb l'Acord Laboral.

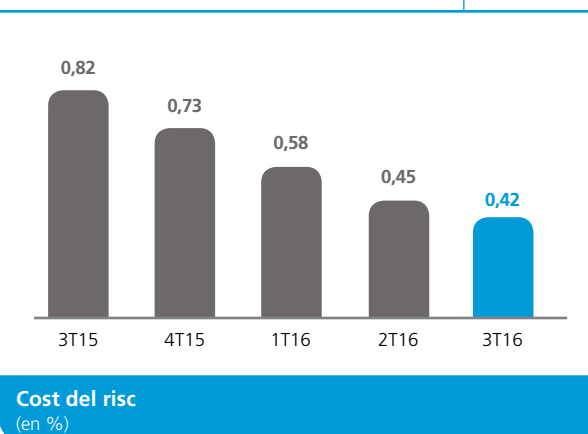
Pèrdues per deteriorament d'actius financers i altres provisions

- Reducció del 33,3 % de les pèrdues per deteriorament d'actius financers i altres provisions, a causa de la reducció de les dotacions per a insolvències (-49,4 %) en el procés de normalització dels indicadors de qualitat de l'actiu.

Reducció del cost del risc fins al 0,42 % (-40 punts bàsics en els últims dotze mesos).

- L'epígraf **Altres dotacions a provisions** inclou, principalment, cobertures per a contingències i el deteriorament d'altres actius.

En trimestre anterior incloïa el registre de 160 milions d'euros associats a l'acord de prejubilacions establert l'abril de 2016.

En milions d'euros	Gener - Setembre		Variació	
	2016	2015	absoluta	%
Dotacions per a insolvències	(696)	(1.375)	679	(49,4)
Altres dotacions a provisions	(481)	(387)	(94)	24,0
Pèrdues per deteriorament d'actius financers i altres provisions	(1.177)	(1.762)	585	(33,3)

En milions d'euros	3T15	4T15	1T16	2T16	3T16
Dotacions per a insolvències	(288)	(218)	(225)	(253)	(218)
Altres dotacions a provisions	(35)	(536)	(185)	(249)	(47)
Pèrdues per deteriorament d'actius financers i altres provisions	(323)	(754)	(410)	(502)	(265)

Guanys/pèrdues en baixa d'actius i altres i Resultat atribuït al Grup

- **Guanys/pèrdues en baixa d'actius i altres** recull els resultats d'operacions singulars formalitzades i resultats per vendes d'actius i sanejaments, principalment, de la cartera immobiliària.

El 2016 inclou, entre d'altres, beneficis en les vendes d'actius immobiliaris i dotacions, que inclouen les de calendari, així com el resultat negatiu de l'amortització anticipada de l'emissió de bons bescanviables de Repsol¹.

El 2015 incloïa, principalment, el registre, en relació amb Barclays Bank, SAU, de la diferència negativa de consolidació (602 milions d'euros) i el deteriorament d'actius per obsolescència associats al procés d'integració (64 milions d'euros).

- En la **despesa per l'Impost de Societats** i pel que fa als ingressos de participacions i els resultats per operacions corporatives s'aplica el principi tributari que evita la doble imposició. En el primer semestre de 2015, es produeix un impacte rellevant, a causa del registre de la diferència negativa de consolidació de Barclays Bank, SAU.
- El **resultat net atribuït al Grup** se situa en **970 milions d'euros**.

(1) Vegeu l'apartat 'Fets rellevants'.

Activitat

Balanç

Els **actius totals** se situen en els **342.863 milions d'euros** a 30 de setembre de 2016. La seva evolució anual ve marcada per:

- **L'evolució de l'activitat comercial minorista**, amb un impacte en els epígrafs de préstecs i bestretes a clients, dipòsits de la clientela i passius per contractes d'assegurances.
- **Inversions en negocis conjunts i associades** marcades per la formalització de l'operació de permuta d'actius amb Criteriacaixa.
- Destaquen en l'evolució de les **partides d'actiu i passiu del balanç associades a l'activitat tesorera i d'ALM**:
 - Gestió dels actius de renda fixa i augment net del finançament amb el BCE.
 - Finançament majorista més baix com a conseqüència bàsicament de venciments no renovats.

En milions d'euros	30.09.15	31.12.15	31.03.16	30.06.16	30.09.16	Variació anual	
						absoluta	%
Efectiu, saldos en efectiu en bancs centrals i altres dipòsits a la vista	7.425	6.615	5.146	5.881	4.199	(2.416)	(36,5)
Actius financers mantinguts per negociar	15.121	13.312	14.475	15.977	13.418	106	0,8
Actius financers disponibles per a la venda	61.428	62.997	65.997	66.380	66.200	3.203	5,1
Préstecs i partides a cobrar	207.934	210.473	206.573	218.274	210.333	(140)	(0,1)
Préstecs i bestretes a bancs centrals i entitats de crèdit	4.593	6.649	6.369	10.052	7.265	616	9,3
Préstecs i bestretes a la clientela ²	201.582	202.896	199.265	207.618	202.502	(394)	(0,2)
Valors representatius de deute	1.759	928	939	604	566	(362)	(39,0)
Inversions mantingudes fins al venciment	5.179	3.820	3.831	4.306	5.669	1.849	48,4
Inversions en negocis conjunts i associades	9.752	9.674	9.148	6.299	6.371	(3.303)	(34,1)
Actius tangibles	6.362	6.293	6.303	6.334	6.387	94	1,5
Actius intangibles	3.669	3.672	3.660	3.661	3.651	(21)	(0,6)
Actius no corrents en venda	7.747	7.961	7.760	7.162	7.112	(849)	(10,7)
Resta actius	18.837	19.438	18.470	18.835	19.523	85	0,4
Total actiu	343.454	344.255	341.363	353.109	342.863	(1.392)	(0,4)
Passiu	317.879	319.050	316.392	330.948	319.308	258	0,1
Passius financers mantinguts per negociar	11.642	12.200	12.147	12.623	11.875	(325)	(2,7)
Passius financers a cost amortitzat	254.240	253.499	248.050	258.839	245.836	(7.663)	(3,0)
Dipòsits de bancs centrals i entitats de crèdit	33.741	34.262	32.127	36.222	35.681	1.419	4,1
Dipòsits de la clientela	182.783	184.110	183.341	190.948	178.312	(5.798)	(3,1)
Valors representatius de deute emesos	33.807	32.336	29.467	27.966	27.953	(4.383)	(13,6)
Altres passius financers	3.909	2.791	3.115	3.703	3.890	1.099	39,4
Promemòria: passius subordinats	4.422	4.345	4.356	4.258	4.226	(119)	(2,7)
Passius emparats en contractes d'assegurances i reassegurances	39.569	40.291	43.119	45.763	47.535	7.244	18,0
Provisions	4.400	4.598	4.564	4.815	4.904	306	6,7
Resta passius	8.028	8.462	8.512	8.908	9.158	696	8,2
Patrimoni net	25.575	25.205	24.971	22.161	23.555	(1.650)	(6,5)
Fons propis	24.158	23.689	23.969	21.938	23.360	(329)	(1,4)
Resultat atribuït al Grup	996	814	273	638	970		
Interessos minoritaris, ajustos per valoració i altres	1.417	1.516	1.002	223	195	(1.321)	(87,1)
Total passiu i patrimoni net	343.454	344.255	341.363	353.109	342.863	(1.392)	(0,4)

L'evolució trimestral de l'epígraf 'Préstecs i bestretes a la clientela' està impactada per l'evolució de l'activitat minorista, així com per les operacions d'adquisició temporal d'actius (-2.265 en el tercer trimestre de 2016). Pel que fa a l'epígraf de 'Fons propis', la seva evolució trimestral ve marcada per la col·locació privada d'accions pròpies entre inversors qualificats.

Crèdit a la clientela

Els crèdits sobre clients bruts assolixen els 205.100 milions d'euros (-0,6 % el 2016). La cartera sana creix un 0,3 % a l'any.

En l'evolució per segments hi destaquen:

- L'evolució del **crèdit per a la compra d'habitatge** (-2,1 %) continua marcada pel despalanquejament de les famílies, si bé mostra indicadors positius en el creixement de la nova producció.

La quota de mercat¹ en hipoteques és del 17,6 %.

- **Creixement anual del 0,3 % del crèdit a particulars-altres finalitats.** Creixement del crèdit al consum impulsat per les campanyes de finançament realitzades que compensen el despalanquejament en altres finalitats del finançament a particulars.

- **Increment sostingut del finançament a empreses-sectors productius expromotors** (+6,5 % en la variació anual).

Aquesta dinàmica se sosté en les majors oportunitats solvents de negoci, les estratègies comercials enfocades a l'especialització i la proximitat amb els clients, i la millora dels indicadors de qualitat creditícia.

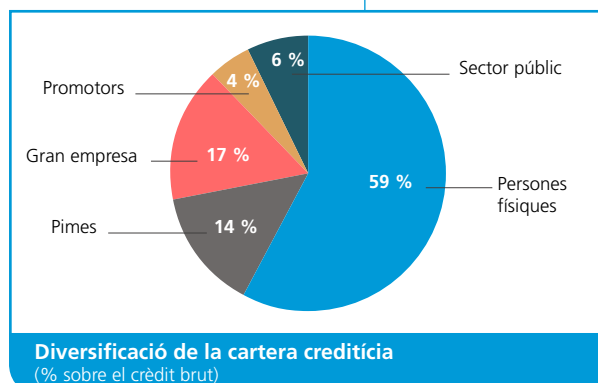
Les quotes de mercat¹ en productes de finançament de circulat arriben al 21,1 % *factoring* i *confirming* i 17,1 % en crèdit comercial.

- El pes del **finançament a promotors** sobre la cartera de crèdit segueix reduint-se, fins al 3,9 % a 30 de setembre de 2016 (-83 punts bàsics respecte a desembre 2015).

- **L'evolució trimestral (-1,6 %)** ve marcada per la reducció de la cartera de particulars (-1,7 %) a causa de l'efecte estacional de les bestretes a pensionistes al juny (-0,5 % sense aquest efecte), la reducció del crèdit a Criteriacaixa (-36,6 %) i la gestió activa del crèdit promotor (-10,2 %).

D'altra banda, destaca el **bon comportament en el trimestre del crèdit a sectors productius expromotors (+2,4 %)**.

La cartera sana creix un +0,3 % el 2016

En milions d'euros	30.09.16	31.06.16	Variació trimestral %	31.12.15	Variació anual %
Crèdits a particulars	119.204	121.317	(1,7)	120.994	(1,5)
Compra habitatge	87.483	88.221	(0,8)	89.378	(2,1)
Altres finalitats	31.721	33.096	(4,2)	31.616	0,3
Crèdits a empreses	73.049	73.166	(0,2)	71.638	2,0
Sectors productius expromotors	63.760	62.256	2,4	59.856	6,5
Promotors	8.064	8.979	(10,2)	9.825	(17,9)
Criteriacaixa	1.225	1.931	(36,6)	1.957	(37,4)
Sector públic	12.847	14.003	(8,3)	13.805	(6,9)
Crèdit a la clientela, brut²	205.100	208.486	(1,6)	206.437	(0,6)
<i>Del que:</i>					
Crèdit sa	190.313	192.813	(1,3)	189.830	0,3
Fons per a insolvències	(7.644)	(8.200)	(6,8)	(9.163)	(16,6)
Crèdit a la clientela, net	197.456	200.286	(1,4)	197.274	0,1
<i>Riscos contingents</i>	<i>10.332</i>	<i>11.290</i>	<i>(8,5)</i>	<i>10.650</i>	<i>(3,0)</i>

(2) Vegeu "Conciliació amb estats financers" a Annexos - "Glossari".

(1) Darrera informació disponible. Dades d'elaboració pròpia. Font: Banc d'Espanya (Infbal) i AEF (Associació Espanyola de Factoring).

Recursos de clients

Els **recursos de clients s'eleven als 299.673 milions d'euros**, amb un creixement del 1,0 % el 2016.

Els **recursos en balanç** se situen en 215.895 milions d'euros a 30 de setembre de 2016.

- Creixement del 6,0 % de l'**estalvi a la vista**, fins als 123.860 milions d'euros.
- L'**estalvi a termini** se situa en els 49.478 milions d'euros (-18,8 %), a causa de la renovació de venciments i la intensa gestió dels marges de les operacions.
- Increment significatiu dels **passius emparats per contractes d'assegurances¹** (+11,3 % en la variació anual i +2,6 % en el tercer trimestre) com a resultat de l'èxit de les campanyes comercials emmarcades al programa CaixaFu[Tu]r.

La quota² de mercat en assegurances d'estalvi creix fins al 23,5 % i CaixaBank es manté líder al mercat.

Els **actius sota gestió se situen en 77.926 milions d'euros**. La seva evolució el 2016 (+4,6 %) s'ha vist impactada, especialment en el primer trimestre de l'any, per la volatilitat dels mercats, iniciant una senda de recuperació a partir del segon trimestre.

- **Increment del patrimoni gestionat en fons d'inversió, carteres i sicavs** fins als 53.524 milions d'euros (+4,3 %).
- **Evolució positiva dels plans de pensions**, que s'eleva fins als 24.402 milions d'euros (+5,3 %).

CaixaBank és líder en fons d'inversió, tant en partícips com en patrimoni, amb una quota² del 18,1 %, i en plans de pensions, del 22,6 %.

L'**evolució trimestral (-1,6 %)** està impactada per:

- El descens en els recursos en balanç per l'efecte estacional associat a les pagues dobles i a la gestió activa dels venciments de dipòsits majoristes, en un context de tipus d'interès en mínims.
- El bon comportament dels actius sota gestió (+5,7 %) per l'èxit de les campanyes realitzades i la recuperació dels mercats.

Imports en milions d'euros	30.09.16	30.06.16	Variació trimestral %	31.12.15	Variació anual %
Recursos de l'activitat de clients	176.678	186.875	(5,5)	181.118	(2,5)
Estalvi a la vista	123.860	126.652	(2,2)	116.841	6,0
Estalvi a termini ³	49.478	56.883	(13,0)	60.936	(18,8)
Passius subordinats <i>retail</i>	3.340	3.340	0,0	3.341	(0,0)
Cessió temporal d'actius i periodificadores	910	836	8,9	1.287	(29,3)
Passius per contractes d'assegurances	38.307	37.319	2,6	34.427	11,3
Recursos en balanç	215.895	225.030	(4,1)	216.832	(0,4)
Actius sota gestió	77.926	73.708	5,7	74.500	4,6
Fons d'inversió, carteres i sicavs	53.524	49.842	7,4	51.321	4,3
Plans de pensions	24.402	23.866	2,2	23.179	5,3
Altres comptes	5.852	5.727	2,2	5.267	11,1
Recursos fora de balanç	83.778	79.435	5,5	79.767	5,0
Total recursos de clients⁴	299.673	304.465	(1,6)	296.599	1,0

(3) Inclou emprèstits 'retail' per un import de 623 milions d'euros a 30 de setembre de 2016, 641 a 30 de juny de 2016 i 417 a 31 de desembre de 2015.

(4) Vegeu 'Conciliació amb estats financers i altres detalls' a Annexos - "Glossari".

(1) No inclou l'impacte de la variació de valor dels actius financers associats.

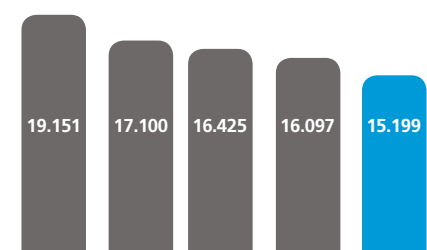
(2) Darrera informació disponible. Dades d'elaboració pròpia. Font: INVERCO i ICEA.

Gestió del risc

Qualitat del risc de crèdit

Morositat¹ (en milions d'euros)

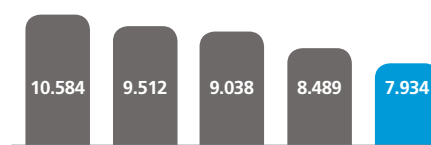
Salos dubtosos

	3T15	4T15	1T16	2T16	3T16
R. de morositat	8,7 %	7,9 %	7,6 %	7,3 %	7,1 %
R. de morositat expromotor	6,5 %	6,2 %	6,0 %	6,0 %	6,0 %

Cobertura¹ (en milions d'euros)

Provisions

	3T15	4T15	1T16	2T16	3T16
R. de cobertura	55 %	56 %	55 %	53 %	52 %
R. de cobertura expromotor	55 %	56 %	56 %	54 %	53 %

Evolució de la morositat

- Continua la caiguda de salos dubtosos (-3.952 i -898 milions d'euros, en els últims dotze mesos i en el tercer trimestre, respectivament).
- La **ràtio de morositat descendeix 27 punts bàsics el tercer trimestre de 2016, fins al 7,1 %**, com a conseqüència de la reducció contínua de salos dubtosos.
- Aïllant el segment promotor, la ràtio de morositat és del 6,0 %.

Evolució de la cobertura

- Les provisions per a insolvències s'elevan als 7.934 milions d'euros.
- La **ràtio de cobertura se situa en el 52 %** a causa del seguiment de polítiques conservadores de cobertura de riscos.
- L'evolució dels fons per a insolvències és conseqüència, principalment, de la cancel·lació de deute derivat de la compra i l'adjudicació d'immobles, i de la baixa d'actius i traspasos a fallits.

Refinançaments

- A 30 de setembre de 2016, el total d'operacions refinançades se situa en 19.937 milions d'euros, dels quals 7.531 milions d'euros (38 % de la cartera) estan classificats com a actius dubtosos.
- Les provisions associades a aquestes operacions ascendeixen a 3.285 milions d'euros.

(1) Càlculs considerant crèdits i riscos contingents.

Ràtio de morositat per segments

	30.09.15	31.12.15	31.03.16	30.06.16	30.09.16
Crèdits a particulars	5,0 %	4,6 %	4,6 %	4,6 %	4,7 %
Compra habitatge	4,0 %	3,7 %	3,7 %	3,7 %	3,8 %
Altres finalitats ¹	8,0 %	7,2 %	7,2 %	6,9 %	7,2 %
Crèdits a empreses	17,3 %	15,3 %	14,3 %	13,7 %	12,3 %
Sectors productius expromotors	11,7 %	11,1 %	10,6 %	10,4 %	9,8 %
Promotors	50,1 %	44,1 %	41,6 %	39,5 %	34,0 %
Sector públic	0,5 %	0,5 %	0,6 %	0,5 %	1,3 %
Ràtio morositat (crèdits + avals)	8,7 %	7,9 %	7,6 %	7,3 %	7,1 %
Ràtio morositat expromotor	6,5 %	6,2 %	6,0 %	6,0 %	6,0 %

(1) Evolució trimestral impactada per l'efecte estacional associat a la bestreta de les pagues dobles; sense aquest efecte la ràtio se situaria en el 7,2 % a 30 de juny de 2016.

Deutors dubtosos (crèdits i riscos contingents), entrades i sortides

En milions d'euros	3T15	4T15	1T16	2T16	3T16
Saldo inicial del període	20.115	19.151	17.100	16.425	16.097
Entrades en dubtosos	1.734	1.913	1.521	1.737	1.296
Sortides de dubtosos	(2.698)	(3.964)	(2.196)	(2.065)	(2.194)
dels quals fallits	(397)	(640)	(381)	(446)	(264)
Saldo final del període	19.151	17.100	16.425	16.097	15.199

Moviment del fons per a insolvències

En milions d'euros	3T15	4T15	1T16	2T16	3T16
Saldo inicial del període	10.897	10.584	9.512	9.038	8.489
Dotacions per a insolvències	288	218	225	253	218
Usos i sanejaments	(425)	(1.047)	(567)	(691)	(669)
Traspassos i altres variacions	(176)	(243)	(132)	(111)	(104)
Saldo final del període	10.584	9.512	9.038	8.489	7.934

Finançament a les llars destinat a l'adquisició d'habitatge

- Principal segment de risc, **43 % del total del crèdit brut**, amb una cartera diversificada, bones garanties i un nivell reduït de morositat del 3,8 %.

Evolució del finançament a les llars destinat a l'adquisició d'habitatge

En milions d'euros	30.09.15	31.12.15	31.03.16	30.06.16	30.09.16
Import brut					
Sense garantia hipotecària	784	770	763	762	752
del qual: dubtós	8	7	10	10	9
Amb garantia hipotecària	89.721	88.608	87.888	87.459	86.731
del qual: dubtós	3.580	3.275	3.298	3.291	3.329
Total	90.505	89.378	88.651	88.221	87.483

Distribució segons el percentatge de Loan to Value²

En milions d'euros	30.09.16					TOTAL
	LTV ≤ 40 %	40 % < LTV ≤ 60 %	60 % < LTV ≤ 80 %	80 % < LTV ≤ 100 %	LTV > 100 %	
Import brut	20.756	33.277	27.558	4.514	626	86.731
del qual: dubtós	268	854	1.547	509	150	3.329

(2) 'Loan to Value' calculat sobre la base de les taxacions disponibles en el moment de la concessió del risc. S'actualitzen per a operacions dubtoses d'acord amb els criteris establerts en la Circular 4/2004.

Finançament al sector promotor

- Reducció significativa del 17,9 % de l'exposició al sector promotor el 2016, que disminueix el seu pes sobre la cartera fins al 3,9 % (-83 punts bàsics el 2016).
- La cobertura dels actius dubtosos se situa en el 44,8 %.

El 67,9 % de la cartera finança edificis acabats

En milions d'euros	30.09.16	% pes	30.06.16	Variació trimestral	31.12.15	Variació anual
Sense garantia hipotecària	889	11,0	1.012	(123)	1.083	(194)
Amb garantia hipotecària	7.175	89,0	7.967	(792)	8.742	(1.567)
Edificis acabats	5.474	67,9	6.098	(624)	6.534	(1.060)
Habitatge	3.584	44,4	4.021	(437)	4.322	(738)
Resta	1.890	23,5	2.077	(187)	2.212	(322)
Edificis en construcció	618	7,7	610	8	643	(25)
Habitatge	540	6,7	522	18	541	(1)
Resta	78	1,0	88	(10)	102	(24)
Sòl	1.083	13,4	1.259	(176)	1.565	(482)
Terrenys urbanitzats	735	9,1	885	(150)	1.186	(451)
Resta de sòl	348	4,3	374	(26)	379	(31)
Total	8.064	100,0	8.979	(915)	9.825	(1.761)

Dubtosos i cobertura del risc promotor

En milions d'euros	30.09.16			31.12.15		
	Dubtosos	Fons	Cobertura %	Dubtosos	Fons	Cobertura %
Sense garantia hipotecària	192	174	90,6	500	469	93,8
Amb garantia hipotecària	2.548	1.054	41,4	3.837	1.740	45,3
Edificis acabats	1.912	677	35,4	2.643	1.007	38,1
Habitatge	998	338	33,9	1.467	555	37,8
Resta	914	339	37,1	1.176	452	38,4
Edificis en construcció	82	33	40,2	205	103	50,2
Habitatge	69	30	43,5	174	88	50,6
Resta	13	3	23,1	31	15	48,4
Sòl	554	344	62,1	989	630	63,7
Terrenys urbanitzats	349	227	65,0	689	451	65,5
Resto de sòl	205	117	57,1	300	179	59,7
Total	2.740	1.228	44,8	4.337	2.209	50,9

Segmentació per tipologia de la garantia

30.09.16				
En milions d'euros	Import brut	Excés s/ valor de garantia ¹	Cobertura específica	% cobertura s/ risc
Hipotecari	2.548	1.073	1.054	41,4
Personal	192		174	90,6
Total dubtós	2.740		1.228	44,8
31.12.15				
En milions d'euros	Import brut	Excés s/ valor de garantia ¹	Cobertura específica	% cobertura s/ risc
Hipotecari	3.837	1.631	1.740	45,3
Personal	500		469	93,8
Total dubtós	4.337		2.209	50,9

(1) L'import de l'excés sobre el valor de la garantia es calcula, segons la normativa aplicable, com la diferència entre l'import brut del crèdit i el valor dels drets reals rebuts en garantia després d'aplicar els següents percentatges de ponderació: 80 % habitatge acabat residència habitual; 70 % finques rústiques, oficines, locals i naus acabades; 60 % resta d'habitatge acabat; 50 % resta d'hipoteques immobiliàries..

Actius immobiliaris adjudicats

- La cartera d'actius adjudicats nets disponibles per a la venda se situa en 7.071 milions d'euros (-188 milions d'euros el 2016).
- La cobertura assoleix el 58,1 %, incloent-hi els sanejaments inicials i les provisions comptables registrades amb posterioritat a l'adjudicació dels immobles.
- Els drets de rematada d'immobles procedents de subhasta (542 i 692 milions d'euros nets a 30 de setembre de 2016 i 31 de desembre de 2015, respectivament) no es consideren actius adjudicats disponibles per a la venda, ja que no es disposa de la possessió del bé.
- Els actius immobiliaris destinats al lloguer ascendeixen, a 30 de setembre de 2016, a 3.122 milions d'euros nets de provisions. La ràtio d'ocupació d'aquesta cartera se situa en el 92 %.
- El total d'immobles comercialitzats (venda o lloguer) en els darrers dotze mesos assoleix els 1.863 milions d'euros, amb resultats positius en les vendes des del quart trimestre de 2015.

La composició de la cartera d'immobles adjudicats disponibles per a la venda, amb un 56 % d'edificis acabats, és un fet diferencial que facilita la seva comercialització.

Tercer trimestre consecutiu de reducció de la cartera d'adjudicacions disponibles per a la venda

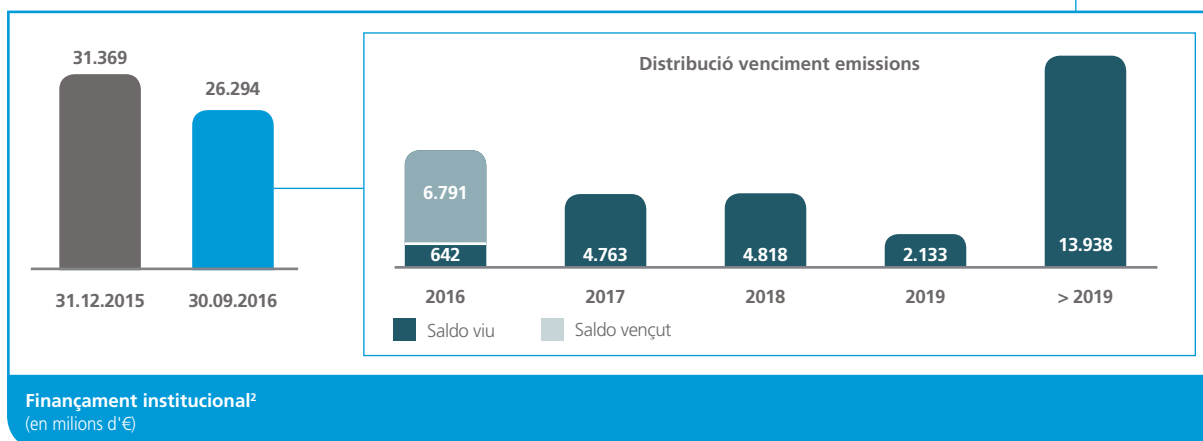
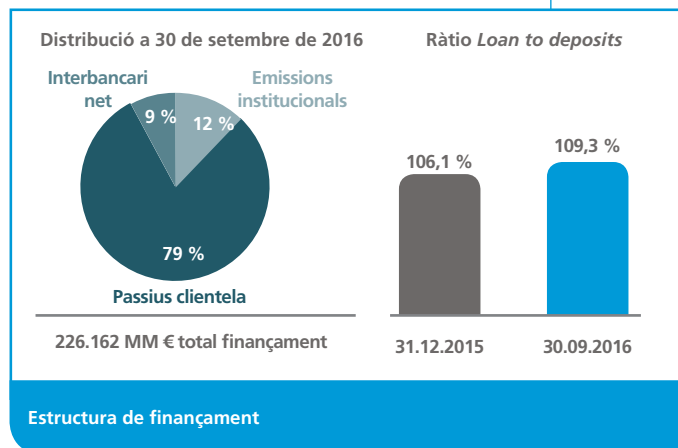
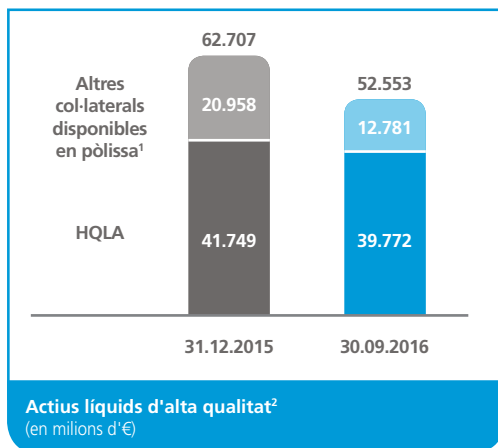
Detall dels actius immobiliaris adjudicats disponibles per a la venda i cobertures associades

En milions d'euros	30.09.16			Provisions comptables
	Valor comptable net	Cobertura ¹	Cobertura %	
Procedents de finançaments destinats a empreses de construcció i promoció immobiliària	4.713	(7.463)	61,3	(4.274)
Edificis acabats	2.338	(2.340)	50,0	(1.360)
Habitatge	1.728	(1.735)	50,1	(1.002)
Resta	610	(605)	49,8	(358)
Edificis en construcció	432	(641)	59,7	(474)
Habitatge	390	(592)	60,3	(447)
Resta	42	(49)	53,8	(27)
Sòl	1.943	(4.482)	69,8	(2.440)
Terrenys urbanitzats	1.014	(1.962)	65,9	(1.079)
Resta de sòl	929	(2.520)	73,1	(1.361)
Procedents de finançaments hipotecaris a llars per a l'adquisició d'habitatge	1.588	(1.465)	48,0	(840)
Resta	770	(862)	52,8	(568)
Total	7.071	(9.790)	58,1	(5.682)

En milions d'euros	31.12.15			Provisions comptables
	Valor comptable net	Cobertura ¹	Cobertura %	
Procedents de finançaments destinats a empreses de construcció i promoció immobiliària	4.968	(7.564)	60,4	(4.247)
Edificis acabats	2.625	(2.618)	49,9	(1.439)
Habitatge	1.983	(2.017)	50,4	(1.076)
Resta	642	(601)	48,4	(363)
Edificis en construcció	377	(612)	61,9	(428)
Habitatge	342	(542)	61,3	(394)
Resta	35	(70)	66,7	(34)
Sòl	1.966	(4.334)	68,8	(2.380)
Terrenys urbanitzats	1.017	(1.854)	64,6	(1.015)
Resta de sòl	949	(2.480)	72,3	(1.365)
Procedents de finançaments hipotecaris a llars per a l'adquisició d'habitatge	1.474	(1.422)	49,1	(760)
Resta	817	(878)	51,8	(551)
Total	7.259	(9.864)	57,6	(5.558)

(1) Diferència entre el deute cancel·lat i el valor en llibres net de l'actiu immobiliari. Inclou el sanejament del préstec en l'adjudicació i les provisions comptables registrades amb posterioritat.

Liquiditat i estructura de finançament

- Els actius líquids d'alta qualitat² se situen en **52.553 milions d'euros** a 30 de setembre de 2016. L'evolució del *gap* comercial, la gestió de col·laterals en pòlissa i els venciments no renovats d'emissions institucionals són els principals impactes que incideixen en l'evolució de 2016.
- El **saldo disposat** de la pòlissa del BCE (**TLTRO II**) es manté en el trimestre en **24.319 milions d'euros**.
- El **finançament institucional** s'eleva als 26.294 milions d'euros. El 2016 està impactat per:
 - Venciments per 6.791 milions d'euros.
 - Emissió de cèdules hipotecàries per 1.500 milions d'euros a set anys, amb una demanda superior als 2.500 milions d'euros.
- Capacitat d'emissió no utilitzada de cèdules hipotecàries i territorials de 7.963 milions d'euros.
- La **Liquidity Coverage Ratio** (LCR), a 30 de setembre de 2016, es del **174 %**, molt per sobre del mínim requerit del 70 % a partir d'1 de gener de 2016.

(1) A 31 de desembre de 2015 inclou 911 milions d'euros d'actius pendents de ser aportats a la pòlissa del BCE. Els actius van ser aportats el gener de 2016.

(2) Vegeu l'apartat 'Glossari'.

Evolució de la ràtio *Loan to deposits*

En milions d'euros	30.09.15	31.12.15	31.03.16	30.06.16	30.09.16
Crèdit a la clientela net	193.140	192.213	192.602	195.817	193.157
Crèdit a la clientela brut	209.005	206.437	206.158	208.486	205.100
Fons per a insolvències	(10.109)	(9.163)	(8.697)	(8.200)	(7.644)
Crèdits de mediació ¹	(5.756)	(5.061)	(4.859)	(4.469)	(4.299)
Recursos de l'activitat de clients	176.422	181.118	180.463	186.875	176.678
Estalvi a la vista	111.367	116.841	116.976	126.652	123.860
Estalvi a termini	61.712	60.936	60.147	56.883	49.478
Passius subordinats <i>retail</i>	3.343	3.341	3.340	3.340	3.340
<i>Loan to deposits</i>	109,5 %	106,1 %	106,7 %	104,8 %	109,3 %

(1) Crèdits finançats amb recursos rebuts d'organismes públics (Institut Oficial de Crèdit i Banc Europeu d'Inversions).

Informació sobre col·lateralització de cèdules hipotecàries

En milions d'euros		30.09.16
Cèdules hipotecàries emeses	a	43.660
Cartera de préstecs i crèdits (col·lateral per a cèdules hipotecàries)	b	104.663
Col·lateralització	b/a	240 %
Sobrecol·lateralització	b/a -1	140 %
Capacitat d'emissió de cèdules hipotecàries²		7.271

(2) Addicionalment, es disposa d'una capacitat d'emissió de cèdules territorials per 692 milions d'euros. Capacitat calculada sobre la cartera del sector públic, amb un límit del 70 %.

[Gestió de capital]

- CaixaBank assolix una **ràtio Common Equity Tier 1 (CET1) fully loaded del 12,6 %** a 30 de setembre de 2016, 11,6 % sense considerar l'impacte de la venda d'accions pròpies¹. L'evolució del trimestre ha suposat +112 punts bàsics, +98 punts bàsics per l'impacte de la venda d'accions pròpies¹, +15 punts bàsics per generació i -1 punt bàsic per l'evolució del mercat i d'altres.

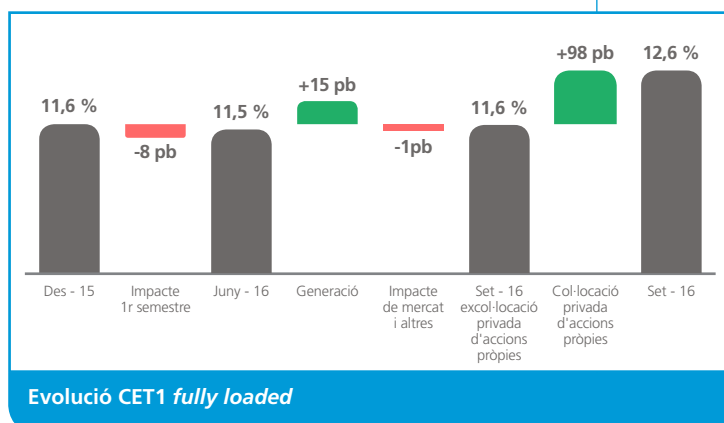
'Common Equity Tier 1 (CET1) fully loaded' del 12,6 %

El capital total, en termes *fully loaded*, se situa en el 15,8 %, i el nivell de palanquejament (*leverage ratio*) en el 5,6 %.

- Segons els criteris d'aplicació progressiva vigents el 2016, els nivells de solvència i el palanquejament regulatoris se situen en: **13,4 % el CET1, 16,6 % el capital total i 6,0 % la leverage ratio.**

- Els **actius ponderats per risc (APR) regulatoris assolixen els 135.922 milions d'euros**, 135 milions d'euros més en el trimestre.

- Les decisions del Banc Central Europeu (BCE) i del supervisor nacional exigeixen a CaixaBank que mantingui, a 30 de setembre de 2016, una ràtio CET1 regulatòria del 9,3125 % (incloent-hi l'aplicació progressiva de coixins de conservació i sistèmic), que s'eleva al 9,5 % en visió *fully loaded*. Aquest requeriment, comparat amb els nivells actuals de la ràtio CET1, constata que els requeriments aplicables a CaixaBank no implicarien cap limitació de les que assenyalava la normativa de solvència sobre les distribucions de dividends, de retribució variable i d'interessos als titulars de valors de capital de nivell 1 addicional.

(1) Vegeu l'apartat 'Fets rellevants'.

Evolució i indicadors principals de solvència

BIS III (Regulatori)						
En milions d'euros	30.06.15	30.09.15	31.12.15 ¹	31.03.16	30.06.16	30.09.16
Instruments CET1	24.434	24.192	23.984	23.696	21.230	22.726
Fons propis comptables	23.977	24.158	23.688	23.969	21.938	23.360
Capital	5.768	5.824	5.824	5.910	5.910	5.910
Resultat atribuït al Grup	708	996	814	273	638	970
Reserves i altres	17.501	17.338	17.050	17.786	15.390	16.480
Altres instruments de CET1 ²	457	34	296	(273)	(708)	(634)
Deduccions CET1	(5.576)	(5.504)	(5.499)	(5.821)	(4.560)	(4.536)
CET1	18.858	18.688	18.485	17.875	16.670	18.190
TIER 1	18.858	18.688	18.485	17.875	16.670	18.190
Instruments T2	4.457	4.460	4.444	4.374	4.382	4.398
Deduccions T2	(86)	(96)	(102)	(93)		
TIER 2	4.371	4.364	4.342	4.281	4.382	4.398
CAPITAL TOTAL	23.229	23.052	22.827	22.156	21.052	22.588
<i>Actius ponderats per risc</i>	<i>147.634</i>	<i>146.291</i>	<i>143.312</i>	<i>139.779</i>	<i>135.787</i>	<i>135.922</i>
<i>Ràtio CET1</i>	<i>12,8 %</i>	<i>12,8 %</i>	<i>12,9 %</i>	<i>12,8 %</i>	<i>12,3 %</i>	<i>13,4 %</i>
<i>Ràtio Tier 1</i>	<i>12,8 %</i>	<i>12,8 %</i>	<i>12,9 %</i>	<i>12,8 %</i>	<i>12,3 %</i>	<i>13,4 %</i>
<i>Ràtio Capital Total</i>	<i>15,7 %</i>	<i>15,8 %</i>	<i>15,9 %</i>	<i>15,9 %</i>	<i>15,5 %</i>	<i>16,6 %</i>
<i>Leverage ratio</i>	<i>5,7 %</i>	<i>5,8 %</i>	<i>5,7 %</i>	<i>5,8 %</i>	<i>5,3 %</i>	<i>6,0 %</i>

BIS III (fully loaded)						
En milions d'euros	30.06.15	30.09.15	31.12.15 ¹	31.03.16	30.06.16	30.09.16
Instruments CET1	25.357	24.903	24.813	24.363	21.578	23.007
Fons propis comptables	23.977	24.158	23.688	23.969	21.938	23.360
Capital	5.768	5.824	5.824	5.910	5.910	5.910
Resultat atribuït al Grup	708	996	814	273	638	970
Reserves i altres	17.501	17.338	17.050	17.786	15.390	16.480
Altres instruments de CET1 ²	1.380	745	1.125	394	(360)	(353)
Deduccions CET1	(8.699)	(8.371)	(8.233)	(8.311)	(6.070)	(5.962)
CET1	16.658	16.532	16.580	16.052	15.508	17.045
TIER 1	16.658	16.532	16.580	16.052	15.508	17.045
Instruments T2	4.457	4.460	4.444	4.374	4.382	4.398
Deduccions T2	(1)		(1)			
TIER 2	4.456	4.460	4.443	4.374	4.382	4.398
CAPITAL TOTAL	21.114	20.992	21.023	20.426	19.890	21.443
<i>Actius ponderats per risc</i>	<i>144.716</i>	<i>141.911</i>	<i>143.575</i>	<i>137.872</i>	<i>135.314</i>	<i>135.516</i>
<i>Ràtio CET1</i>	<i>11,5 %</i>	<i>11,6 %</i>	<i>11,6 %</i>	<i>11,6 %</i>	<i>11,5 %</i>	<i>12,6 %</i>
<i>Ràtio Tier 1</i>	<i>11,5 %</i>	<i>11,6 %</i>	<i>11,6 %</i>	<i>11,6 %</i>	<i>11,5 %</i>	<i>12,6 %</i>
<i>Ràtio capital total</i>	<i>14,6 %</i>	<i>14,8 %</i>	<i>14,6 %</i>	<i>14,8 %</i>	<i>14,7 %</i>	<i>15,8 %</i>
<i>Leverage ratio</i>	<i>5,1 %</i>	<i>5,2 %</i>	<i>5,2 %</i>	<i>5,3 %</i>	<i>4,9 %</i>	<i>5,6 %</i>

(1) Dades de desembre de 2015 actualitzades d'acord amb els ajustos definitius del COREP.

(2) Inclou, principalment, ajustos per valoració i interessos minoritaris.

Resultats per segment de negoci

Els resultats per segments de CaixaBank es presenten d'acord amb tres negocis diferenciats:

- **Bancari i d'assegurances:** recull els ingressos bancaris (banca minorista, corporativa i institucional, tresoreria i mercats); l'activitat d'assegurances i gestió d'actius; la gestió de liquiditat i ALCO, i els ingressos pel finançament a la resta de negocis.
- **Immobiliari *non-core*:** engloba els resultats, nets del seu cost de finançament, dels actius immobiliaris *non-core*, que inclouen:
 - El crèdit promotor *non-core*.
 - Els actius immobiliaris adjudicats (disponibles per a la venda i en lloguer) que són propietat, en la seva majoria, de la filial immobiliària BuildingCenter.
 - Altres actius i participacions de naturalesa immobiliària.
- **Participacions:** inclou les participacions bancàries internacionals (Erste Group Bank i Banc BPI) i a Repsol i Telefónica. Addicionalment, s'hi inclouen altres participacions significatives en l'àmbit de la diversificació sectorial, incorporades en les últimes adquisicions del Grup.

El negoci recull els ingressos per dividends i/o mètode de la participació nets del cost de finançament a les participacions.

L'assignació de capital als negocis immobiliari *non-core* i de participacions es realitza sobre la base de l'**objectiu corporatiu de mantenir una ràtio regulatòria *Common Equity Tier 1 (CET1) fully loaded* d'entre l'11 % i el 12 %**, i considera tant el consum de recursos propis per actius ponderats per risc a l'11 % com les deduccions aplicables.

La diferència entre el total de fons propis del Grup i el capital assignat a aquests negocis s'inclou en el negoci bancari i d'assegurances.

Les despeses d'explotació de cada segment de negoci recullen tant les directes com les indirectes, assignades segons criteris interns d'imputació.

Resultats per negocis del grup

En milions d'euros	Negoci bancari i d'assegurances			Negoci immobiliari non-core			Participacions		
	Gener - Setembre 2016	2015	Variació en %	Gener - Setembre 2016	2015	Variació en %	Gener - Setembre 2016	2015	Variació en %
Marge d'interessos	3.257	3.537	(7,9)	(49)	(73)	(32,5)	(128)	(156)	(17,7)
Ingressos per dividends i resultats d'entitats valorades pel mètode de la participació	126	102	23,5	11	10	6,9	413	502	(17,7)
Comissions netes	1.545	1.597	(3,2)	1	3				
Guany/pèrdues per actius i passius financers i altres	714	654	9,0				4	58	(92,6)
Ingressos i despeses emparades per contracte d'assegurança o reassegurança	214	153	39,6						
Altres ingressos i despeses d'explotació	17	136		(186)	(167)				
Marge brut	5.873	6.179	(4,9)	(223)	(227)	(1,8)	289	404	(28,6)
Despeses d'explotació recurrents	(2.908)	(2.987)	(2,6)	(86)	(76)	14,0	(3)	(3)	
Despeses d'explotació extraordinàries	(121)	(543)							
Marge d'explotació	2.844	2.649	7,4	(309)	(303)	2,3	286	401	(28,9)
Marge d'explotació sense despeses extraordinàries	2.965	3.192	(7,1)	(309)	(303)	2,3	286	401	(28,9)
Pèrdues per deteriorament d'actius financers i altres	(845)	(1.147)	(26,4)	(168)	(615)	(72,7)	(164)		
Guany/pèrdues en baixa d'actius i altres	11	417		(250)	(535)	(53,4)	(91)	38	
Resultat abans d'impostos	2.010	1.919	4,7	(727)	(1.453)	(49,9)	31	439	
Impostos sobre beneficis	(625)	(394)	58,6	210	439	(52,1)	82	49	
Resultat després d'impostos	1.385	1.525	(9,1)	(517)	(1.014)	(48,9)	113	488	(76,9)
Resultat de minoritaris i altres	11	3							
Resultat atribuït al Grup	1.374	1.522	(9,7)	(517)	(1.014)	(48,9)	113	488	(76,9)
<i>Fons propis mitjans</i>	18.671	18.063	3,4	1.561	1.672	(6,7)	2.758	4.159	(33,7)
<i>Actius totals</i>	321.685	315.978	1,8	13.953	15.792	(11,6)	7.225	11.684	(38,2)
<i>ROTE</i>	11,0 %						1,3 %	18,5 %	(17,2)
<i>Eficiència sense despeses extraordinàries</i>	51,3 %								
<i>Ràtio de morositat</i>	5,8 %	6,3 %	(0,5)	80,5 %	85,5 %	(5,0)			
<i>Ràtio de cobertura de la morositat</i>	54 %	56 %	(2,0)	47 %	54 %	(7,0)			

Evolució trimestral el 2016 dels resultats per negocis

En milions d'euros	Negoci bancari i d'assegurances			Negoci immobiliari non-core			Participacions		
	1T16	2T16	3T16	1T16	2T16	3T16	1T16	2T16	3T16
Marge d'interessos	1.082	1.080	1.095	(10)	(18)	(21)	(52)	(41)	(35)
Ingressos per dividends i resultats d'entitats valorades pel mètode de la participació	27	36	63	3	6	2	107	221	85
Comissions netes	488	522	535			1			
Guany/pèrdues per actius i passius financers i altres	267	326	121				1	(1)	4
Ingressos i despeses emparades per contracte d'assegurança o reassegurança	64	76	74						
Altres ingressos i despeses d'explotació	34	(25)	8	(89)	(55)	(42)			
Marge brut	1.962	2.015	1.896	(96)	(67)	(60)	56	179	54
Despeses d'explotació recurrents	(975)	(969)	(964)	(27)	(29)	(30)	(1)	(1)	(1)
Despeses d'explotació extraordinàries			(121)						
Marge d'explotació	987	1.046	811	(123)	(96)	(90)	55	178	53
Marge d'explotació sense despeses extraordinàries	987	1.046	932	(123)	(96)	(90)	55	178	53
Pèrdues per deteriorament d'actius financers i altres	(224)	(415)	(206)	(22)	(87)	(59)	(164)		
Guany/pèrdues en baixa d'actius i altres		11		(53)	(114)	(83)	(80)	(11)	
Resultat abans d'impostos	763	642	605	(198)	(297)	(232)	(189)	167	53
Impost sobre beneficis	(217)	(238)	(170)	54	86	70	62	10	10
Resultat després d'impostos	546	404	435	(144)	(211)	(162)	(127)	177	63
Resultat de minoritaris i altres	2	5	4						
Resultat atribuït al Grup	544	399	431	(144)	(211)	(162)	(127)	177	63

Notes: Les ràtios de rendibilitat i eficiència s'elaboren sobre la base dels últims dotze mesos (excloent-hi les despeses extraordinàries). Per a les ràtios del negoci bancari i d'assegurances de 2015 no es disposa de la informació històrica comparable.
Per al negoci bancari i d'assegurances, les ràtios de 2016 exclouen -121 milions d'euros de costos de reestructuració i la contribució al FRN de 4T15, a l'efecte d'evitar la duplicitat amb la contribució al FUR realitzada el 2T16.
El negoci de participacions recull els resultats de Grup Financer Inbursa i de The Bank of East Asia fins a la materialització de l'acord de la permuta.

Negoci bancari i d'assegurances

- **Resultat a 30 de setembre de 2016 de 1.374 milions d'euros**, amb una **rendibilitat de l'11,0 %** (ROTE, darrers dotze mesos).

Evolució interanual (-9,7 %) impactada per aspectes singulars el 2015, associats principalment a la integració de Barclays Bank, SAU.

- **El marge brut assoleix els 5.873 milions d'euros (-4,9 %).**
- **Reducció interanual del 2,6 % en les despeses d'explotació recurrents**, fruit de l'esforç en contenció de costos. Registre de costos extraordinaris per 121 milions d'euros associats a l'Acord Laboral establert en el tercer trimestre de 2016. El 2015, registre de 543 milions d'euros de costos associats a la integració de Barclays Bank, SAU i a l'Acord Laboral.
- **El marge d'explotació s'incrementa un 7,4 %** respecte dels nou primers mesos de 2015, fins als 2.844 milions d'euros (-7,1 % sense costos extraordinaris).
- **La ràtio d'eficiència sense costos extraordinaris** se situa en el 51,3 %.
- **Reducció de les pèrdues per deteriorament d'actius financers i d'altres**, -26,4 %. El cost del risc segueix descendint i se situa en el 0,35 %.

En el segon trimestre de 2016 inclou -160 milions d'euros associats a l'acord de prejubilacions.

- *Guanys/pèrdues en baixa d'actius i altres* recull el 2015, principalment, la diferència negativa de consolidació (602 milions d'euros) generada per l'adquisició de Barclays Bank, SAU.

- **Ràtio de morositat del 5,8 % i cobertura del 54 %.**

Negoci immobiliari *non-core*

- El **negoci immobiliari *non-core*** ha generat, en els nou primers mesos de 2016, un resultat negatiu per un import de 517 milions d'euros (enfront dels 1.014 milions d'euros de pèrdues en el mateix període de 2015).
- El **crèdit net gestionat** assoleix els 2.092 milions d'euros, fet que suposa una caiguda del 28 % aquest any.
- Els immobles adjudicats disponibles per a la venda se situen en 7.071 milions d'euros nets i mostren un **descens del 2,6 % a l'any**. Els immobles destinats al lloguer assoleixen els 3.122 milions d'euros nets.
- El total d'**immobles comercialitzats** (venda o lloguer) s'eleva als 1.858 milions d'euros en els últims dotze mesos i genera resultats positius en les vendes des del quart trimestre de 2015.

Balanç del negoci immobiliari *non-core*

En milions d'euros	30.09.16	31.12.15	30.09.15
Actiu	13.953	15.317	15.792
Crèdit negoci promotor <i>non-core</i> net	2.092	2.906	3.332
Crèdit negoci promotor <i>non-core</i> brut	3.355	5.143	6.260
Provisions	(1.263)	(2.237)	(2.928)
Immobles adjudicats disponibles per a la venda	7.071	7.259	7.070
Cartera en lloguer	3.122	2.966	3.140
Altres actius	1.668	2.186	2.250
Passiu	13.953	15.317	15.792
Dipòsits i altres passius	448	638	594
Finançament intragrup	11.889	13.144	13.615
Capital assignat	1.616	1.535	1.583

Negoci de participacions

- **El resultat atribuït a 30 de setembre de 2016 és de 113 milions d'euros** i inclou:

Aspectes singulars del primer trimestre associats al sanejament extraordinari de participacions no cotitzades i al resultat negatiu de l'amortització anticipada de l'emissió de bons bescanviables en accions de Repsol (com a resultat del lliurament d'accions i cancel·lació del derivat implícit de l'instrument, registrat en patrimoni en tractar-se d'una cobertura de fluxos d'efectiu).

En el segon trimestre, el registre del dividend de Telefónica i formalització de la transmissió de les participacions en The Bank of East Asia i Grup Financer Inbursa a CriteriaCaixa.

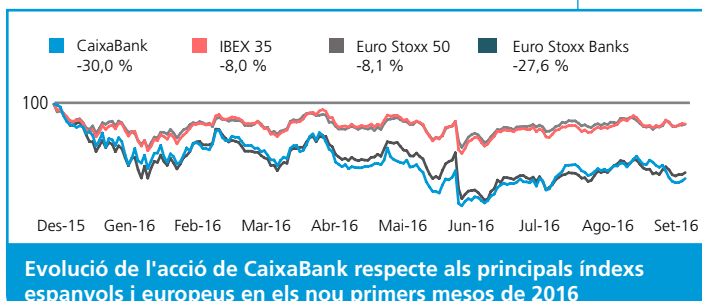
L'Acció CaixaBank

Evolució a la borsa

- El tercer trimestre va tancar en positiu a les grans places europees. L'Euro Stoxx 50 va pujar un 4,80 %, mentre que l'IBEX 35 va trencar una tendència de cinc trimestres consecutius de descensos i va pujar un 7,55 %. No obstant això, cal emmarcar aquestes xifres en el context de la forta caiguda borsària de finals de juny, a causa del triomf del *brexít* en el referèndum del Regne Unit, seguit d'una ràpida recuperació al juliol i a l'agost, i amb certs dubtes que van reaparèixer al setembre. Un cop més, el sector bancari europeu ha estat protagonista d'aquests moviments: al juliol i a l'agost va experimentar fortes pujades, per després tornar a la inestabilitat, en aquesta ocasió arran de les preocupacions sobre la salut financera de Deutsche Bank i les incògnites sobre el pla de sanejament al qual s'enfronta la banca italiana. La borsa espanyola, per la seva banda, ha acusat moderadament la incertesa política.

La cotització de CaixaBank al tancament del tercer trimestre se situa en 2,249 euros per acció (+14,34 %)

- Durant el trimestre, el BCE va acordar mantenir sense canvis la seva política monetària, igual que la Reserva Federal, si bé s'espera que aquesta entitat aprovi un alça dels tipus cap a finals d'any si les dades macroeconòmiques segueixen millorant i no sorgeixen riscos importants. En l'àmbit global, cal destacar l'acord de l'OPEP per limitar la producció de cru a partir del novembre.

- La cotització de CaixaBank ha tancat a 30 de setembre de 2016 en 2,249 euros per acció (+14,34 % en el trimestre). Aquesta pujada ha estat superior a la de l'índex Euro Stoxx Eurozone Banks (+11,16 %) i la de la mitjana d'entitats financeres espanyoles¹ (+9,15 %).
- Durant el tercer trimestre de 2016, s'ha negociat un 40,8 % més que en el mateix període de 2015, i s'ha mantingut així la tendència a l'alça del volum de negociació resultant de l'increment progressiu del *free float* i d'un pes més gran de l'acció de CaixaBank en la cartera dels inversors institucionals. A la fi del tercer trimestre, s'han registrat volums especialment elevats, després de la col·locació privada de 585 milions d'accions² pròpies entre inversors qualificats.

Remuneració a l'accionista

- En els darrers dotze mesos, CaixaBank ha destinat a la retribució dels seus accionistes un total de 0,15 euros per acció, fraccionats en pagaments trimestrals; un dels quals mitjançant el programa Dividend/Acció i tres pagaments en efectiu.
- El 30 de setembre de 2016 es va fer efectiva la remuneració corresponent al primer pagament trimestral de dividends amb càrrec a resultats de 2016, sent de 3 cèntims d'euro per acció mitjançant el pagament en efectiu.
- Amb data de 10 de març de 2016, el Consell d'Administració va proposar, en el marc de la política de remuneració a l'accionista, que la remuneració amb càrrec a l'exercici 2016 fos mitjançant tres pagaments en efectiu i un pagament sota el programa Dividend/Acció, mantenint-se la política de remuneració trimestral. En línia amb el Pla Estratègic 2015-2018, CaixaBank va reiterar la seva intenció de remunerar els accionistes distribuint un import en efectiu igual o superior al 50 % del benefici net consolidat.

(1) Índex IBEX 35 Bancs de Bloomberg.

(2) Vegeu l'apartat 'Fets rellevants'.

Remuneració a l'accionista corresponent als últims dotze mesos

Concepte	€/acció	Pagament
Dividend en efectiu, a compte 2016	0,03	30.09.16
Dividend en efectiu, complementari 2015	0,04	01.06.16
Programa Dividend/Acció ¹	0,04	18.03.16
Dividend en efectiu, a compte 2015	0,04	24.12.15

(1) Data de liquidació dels drets que es van vendre a la mateixa societat per al programa Dividend/Acció. Data d'inici de cotització de drets d'assignació gratuïta: 01.03.16.

Indicadors principals de l'acció de CaixaBank

	30.09.2016
Capitalització borsària (MM €)	13.283
Nombre d'accions en circulació ²	5.905.966
Cotització (€/acció)	
Cotització a l'inici del període (31.12.15)	3,214
Cotització al tancament del període (30.09.16)	2,249
Cotització màxima ³	3,214
Cotització mínima ³	1,894
Volum de negociació els primers nou mesos de 2016 (títols, excloent-hi operacions especials en milers)	
Volum diari màxim	91.076
Volum diari mínim	4.792
Volum diari mitjà	17.502
Ràtios borsàries	
Benefici net (MM €) (12 mesos)	788
Nombre mitjà d'accions (12 mesos)	5.770.664
Benefici net atribuït per acció (BPA) (€/acció)	0,14
Patrimoni net (MM €)	23.524
Nombre d'accions a 30.09.16 ²	5.905.966
Valor teòric comptable (€/acció)⁴	3,98
Patrimoni net tangible (MM €)	19.482
Nombre d'accions a 30.09.16 ²	5.905.966
Valor teòric comptable tangible (€/acció)⁴	3,30
PER (preu/beneficis, vegades)	16,46
P/VC tangible (valor cotització s/valor comptable tangible)	0,68
Rendibilitat per dividend⁵	6,7 %

(2) Nombre d'accions en milers excloent-hi autocartera. CaixaBank no té, a 30 de setembre de 2016, instruments de capital convertibles en accions.

(3) Cotització al tancament de sessió.

(4) Vegeu 'Glossari'.

(5) Es calcula dividint la remuneració dels últims dotze mesos (0,15 euros/acció) entre el preu de tancament del període (2,249 euros/acció).

Fets rellevants dels nou primers mesos de 2016

Oferta pública d'adquisició sobre BPI

Amb data de 18 d'abril de 2016, CaixaBank va informar el mercat de la decisió del seu Consell d'Administració de llançar una oferta pública d'adquisició voluntària (OPA) sobre Banc BPI.

El preu en metàl·lic de l'OPA és d'1,113 euros per acció i està condicionada a l'eliminació del límit de drets de vot de Banc BPI, a aconseguir més del 50 % del capital de Banc BPI i a l'obtenció de les autoritzacions regulatòries aplicables. El preu de l'OPA coincideix amb la cotització mitjana ponderada de l'acció de Banc BPI en els últims sis mesos.

Amb anterioritat al present anunci, CaixaBank havia mantingut converses amb el BCE per informar-lo del que s'ha exposat anteriorment, i havia sol·licitat la suspensió de qualsevol procediment administratiu contra Banc BPI relacionat amb la seva situació d'excés de concentració de riscos, amb la finalitat de permetre a CaixaBank trobar una solució a aquesta situació en cas que finalment prengué el control de Banc BPI.

En resposta a aquesta petició, i segons va informar CaixaBank el dia 22 de juny de 2016, el Consell de Supervisió del BCE va decidir concedir a CaixaBank un termini de quatre mesos, comptant des de la conclusió de l'adquisició de BPI per CaixaBank, per solucionar l'incompliment de grans riscos de BPI.

El Consell de Supervisió del BCE també ha decidit suspendre, durant aquest període, el procés sancionador en curs contra el BPI per l'incompliment de grans riscos que va tenir lloc abans de 2015.

CaixaBank va ser informada que aquestes decisions es van prendre pel Consell de Supervisió del BCE en el context de l'OPA anunciada i que estaven subjectes al fet que CaixaBank prengué finalment el control de BPI.

Pel que fa a l'OPA anunciada amb data de 18 d'abril de 2016, la Junta General Extraordinària d'Accionistes de BPI va aprovar, el 21 de setembre de 2016, l'eliminació del límit de vot del 20 %. La Comissió del Mercat de Valors Mobiliaris de Portugal va acordar el cessament de la dispensa d'OPA obligatòria atorgada a CaixaBank el 2012 respecte a Banc BPI, i d'aquesta forma CaixaBank va col·locar-se en el deure de llançar una OPA obligatòria a Banc BPI. Com a conseqüència, l'OPA sobre BPI anunciada amb caràcter de voluntària ha passat a ser una OPA de caràcter obligatori. El nou preu per acció segueix fixat en 1,134 euros, l'equivalent a la mitjana ponderada per volum del preu de cotització de l'acció de Banc BPI en els sis mesos anteriors.

L'acceptació de l'oferta per part dels destinataris queda sotmesa al compliment dels requisits legals i reglamentaris respectius, incloent-hi els previstos en la llei estrangera quan els destinataris hi estiguin subjectes.

Venda d'accions pròpies a inversors qualificats

Amb data de 22 de setembre de 2016 i fent ús de la facultat atorgada al Consell d'Administració per la Junta General d'accionistes de CaixaBank amb data de 28 d'abril de 2016, CaixaBank ha procedit a la venda d'accions pròpies adquirides en la seva majoria al seu accionista Criteriacaixa en virtut de la permuta d'actius descrita més endavant, mitjançant la col·locació privada entre inversors qualificats.

El nombre d'accions pròpies venudes s'ha elevat a 585.000.000, representatives d'un 9,9 % del capital social de CaixaBank (inclou accions pròpies col·locades a dos inversors institucionals amb vocació de permanència per un import total de 380 milions d'euros). El preu per cadascuna de les accions pròpies venudes en la col·locació s'ha fixat en 2,26 euros, la qual cosa suposa un descompte del 3,67 % sobre la cotització de les accions de CaixaBank el dia de l'operació.

L'import rebut per CaixaBank per la venda d'accions pròpies ha ascendit a 1.322 milions d'euros.

La col·locació ha permès reforçar la ràtio de capital regulatori de CaixaBank a la vista de l'oferta pública d'adquisició d'accions de Banc BPI descrita anteriorment i, d'aquesta manera, complir amb l'objectiu fixat en el pla estratègic de l'entitat de mantenir una ràtio de capital de nivell 1 ordinari (CET1) *fully loaded* d'entre l'11 % i el 12 %.

Resultats de l'exercici de resistència ('stress test') coordinat per l'Autoritat Bancària Europea (ABE)

L'*stress test* realitzat per les autoritats europees s'ha plantejat sobre tot el Grup Criteriacaixa, que inclou, a més del Grup CaixaBank, les participacions industrials i els actius immobiliaris de Criteriacaixa, segons el màxim nivell de consolidació prudencial vigent a 31 de desembre de 2015. Segons aquest perímetre, el Grup Criteriacaixa ha obtingut una ràtio CET1 regulatòria (*phase-in*) del 9,0 % al final de l'escenari advers (2018) i *fully loaded* del 7,8 %.

CaixaBank, com a part del Grup Criteriacaixa, ha realitzat una estimació interna dels seus resultats específics, aplicant la mateixa metodologia i escenaris oficials aplicats sobre el Grup Criteriacaixa. Una vegada aplicada la metodologia i l'escenari macroeconòmic advers d'aquesta avaluació sobre CaixaBank, la ràtio *Common Equity Tier 1* (CET1) se situaria al desembre de 2018 en el 9,8 % en visió regulatòria i en el 8,5 % (*fully loaded*).

Tenint en compte el contracte de permuta entre CaixaBank i Criteriacaixa, esmentat més endavant, la ràtio CET1 de CaixaBank al final de l'escenari advers (2018) s'hauria reforçat fins al 10,1 % sota visió regulatòria i el 9,1 % *fully loaded*, a causa de l'alliberament de deduccions derivades de les inversions financeres transmeses a Criteriacaixa.

Canvis en el Consell d'Administració

El 30 de juny CaixaBank va comunicar, mitjançant fet rellevant que es resumeix a continuació, que el seu Consell d'Administració va acordar acceptar les renúncies que van presentar al càrrec de conseller el senyor Isidro Fainé Casas, el senyor Juan José López Burniol i la senyora Ma. Dolors Llobet María, els dos primers per no incórrer en incompatibilitats en complir-se el termini establert en la Disposició Transitòria Segona de la Llei 26/2013, de caixes d'estalvis i fundacions bancàries; i la tercera en haver complert ja sis anys de consellera i trobar-se a prop de finalitzar el seu mandat, i amb l'objectiu de facilitar, en el marc del procés de desconsolidació amb Criteriacaixa, més presència de consellers independents.

Es va acordar nomenar consellers, subjecte a la verificació de la seva idoneïtat per part del Banc Central Europeu i previ informe favorable de la Comissió de Nomenaments, el senyor Jordi Gual Solé i el senyor José Serna Masiá amb el caràcter de consellers dominicals. Així mateix, es va acordar el nomenament, també subjecte a verificació d'idoneïtat i a proposta de la Comissió de nomenaments, de la senyora Koro Usarraga Unsain amb caràcter de consellera independent.

Es va acordar designar President del Consell d'Administració, amb caràcter de no executiu, a proposta de la Comissió de Nomenaments i subjecte a l'efectivitat prèvia de la condició de conseller i a l'avaluació d'idoneïtat per al càrrec de President, per part del Banc Central Europeu, el senyor Gual Solé; i per a quan sigui efectiu aquest càrrec, membre de la Comissió Executiva del Consell d'Administració de CaixaBank.

Posteriorment, CaixaBank va comunicar que el senyor José Serna Masiá i la senyora Koro Usarraga Unsain, designats el 30 de juny conseller dominical i independent, respectivament, van procedir a acceptar el càrrec, després d'haver rebut del Banc Central Europeu la comunicació de la seva idoneïtat per a l'exercici d'ambdós càrrecs, amb data 7 de juliol i 4 d'agost de 2016, respectivament.

Així mateix, amb data 14 de setembre, CaixaBank va comunicar que el senyor Jordi Gual Solé va procedir a acceptar els seus nomenaments com a conseller dominical, President no executiu del Consell

d'Administració i membre de la Comissió Executiva, corresponent-li, d'acord amb el que estableix l'article 12 del Reglament del Consell, la presidència d'aquesta última. Aquestes acceptacions han tingut lloc després d'haver rebut les comunicacions del Banc Central Europeu sobre la seva idoneïtat per ocupar els càrrecs de conseller i President no executiu de CaixaBank.

Acord de permuta amb Criteriacaixa per al traspàs de la participació a The Bank of East Asia i Grup Financer Inbursa a canvi d'accions pròpies i efectiu

El 3 de desembre de 2015, el Patronat de la Fundació Bancària "la Caixa" i els Consells d'Administració de CaixaBank i de Criteriacaixa, S.A.O. (Criteriacaixa o Criteriacaixa) van signar un acord de permuta sota el qual CaixaBank s'obligava a lliurar a Criteriacaixa la seva participació a The Bank of East Asia i al Grup Financer Inbursa a canvi d'accions pròpies i efectiu.

El 30 de maig de 2016 es va tancar l'operació de permuta d'actius amb Criteriacaixa anunciada el passat 3 de desembre de 2015, després que s'obtinguessin prèviament totes les autoritzacions administratives preceptives i es complissin les condicions previstes en el contracte de permuta.

Com a conseqüència, CaixaBank va transmetre a Criteriacaixa la seva participació a The Bank of East Asia, Limited (BEA), representativa d'aproximadament un 17,3 % de la seva capital social, i el Grup Financer Inbursa, S. a. B. de C. V. (*GFI), representativa d'aproximadament un 9,01 % de la seva capital social. Al seu torn, Criteriacaixa va transmetre a CaixaBank un nombre d'accions pròpies de CaixaBank representatives d'aproximadament el 9,89 % de la seva capital social i un import en efectiu que va quedar fixat en 678 milions d'euros.

Com a conseqüència de les transmissions previstes en el Contracte de Permuta, es van modificar els acords relatius a BEA i GFI amb l'objectiu que Criteriacaixa ocupi la posició de CaixaBank com a nou accionista. CaixaBank continuarà amb el seu rol de soci bancari (*banking partner*) de tots dos bancs per seguir cooperant-hi en activitats comercials. En cas de realitzar inversions estratègiques en bancs que operin en el continent americà i a la zona d'Àsia-Pacífic, CaixaBank mantindrà el seu compromís de realitzar la inversió a través de GFI i BEA respectivament, excepte en el cas de GFI, si aquest banc decideix no participar en la inversió.

Les transmissions derivades del Contracte de Permuta van tenir un impacte negatiu de 14 milions d'euros nets en els resultats consolidats de CaixaBank en el moment del tancament de l'operació, i un impacte entorn de -0,3 % en capital regulatori de nivell 1 ordinari (CET1) (*phased-in*) i +0,2 % (*fully loaded*).

La permuta ha permès a CaixaBank complir l'objectiu del Pla Estratègic 2015-2018 de reduir en un terç el pes del consum de capital de la cartera de participades, en passar del 16 % de tancament de 2014 a un percentatge inferior al 10 % abans de finalitzar l'any 2016. Amb aquesta operació, el pes del consum de capital de les participacions no controlades s'ha reduït per sota del 8 %.

A 30 de setembre de 2016, Criteriacaixa és l'accionista majoritari de CaixaBank, amb una participació del 46,91 %, sent la mateixa en drets de vot.

Voluntat de desconsolidació prudencial de Criteriacaixa a CaixaBank

El 26 de maig de 2016 Criteriacaixa va comunicar mitjançant "fet rellevant", amb els següents aspectes més destacables, que el Banc Central Europeu (BCE), a petició de la mateixa Criteriacaixa, li ha comunicat les condicions sota les quals consideraria que l'entitat hauria deixat d'ostentar el control de CaixaBank a efectes prudencials.

Per Criteriacaixa, les condicions rellevants establertes pel BCE que ha de tenir en consideració el mercat són, entre d'altres, que els drets polítics i econòmics de Criteriacaixa a CaixaBank no sobrepassin el 40 % del total, que els consellers dominicals de Criteriacaixa a CaixaBank no sobrepassin el 40 % del total de consellers; així com altres consideracions de Govern Corporatiu i, finalment, la inexistència de finançament de CaixaBank a Criteriacaixa i/o a la Fundació Bancària "la Caixa" una vegada transcorreguts dotze mesos des de la data de desconsolidació.

En cas de complir-se les condicions comunicades pel BCE, aquesta entitat haurà de confirmar la pèrdua de control de Criteriacaixa sobre CaixaBank, i en absència d'altres participacions de control sobre altres bancs, Criteriacaixa deixarà de ser considerada una societat financera mixta de cartera a l'efecte del Reglament UE 575/2013, i per tant el grup consolidat de Criteriacaixa no estarà obligat a complir amb els requisits de capital previstos en aquesta norma.

El Patronat de la Fundació Bancària "la Caixa" i el Consell d'Administració de Criteriacaixa han acordat deixar constància de la seva voluntat de complir les condicions citades anteriorment, perquè es produeixi la desconsolidació prudencial de Criteriacaixa respecte al Grup CaixaBank abans de finalitzar l'exercici 2017.

Amortització total anticipada de l'emissió de bons bescanviables de Repsol

Amb data 28 de gener de 2016, el Consell d'Administració de CaixaBank va acordar l'amortització total anticipada de l'emissió de bons bescanviables de Repsol denominada Unsecured Mandatory Exchangeable Bonds due 2016 (d'ara endavant, bons bescanviables).

Els bons bescanviables es van amortitzar mitjançant el lliurament als seus titulars de les accions subjacents de Repsol. La data d'amortització dels bons bescanviables va tenir lloc el 3 de març de 2016 i la data de lliurament de les accions subjacents el 10 de març de 2016. Per cada bo bescanviable es van lliurar aproximadament 5.479,45 accions de Repsol, una quantitat en efectiu de 1.340,16 euros en concepte d'interès reportat, i una quantitat en efectiu de 3.048,90 euros en concepte de cupó vençut, tot això de conformitat amb els termes i condicions dels bons bescanviables.

En conseqüència, una vegada deduïts els bons bescanviables en autocartera, CaixaBank va lliurar un total de 29.824.636 accions representatives del 2,069 % del capital social de Repsol i va abonar un import total de 23.889.653,58 euros.

Annexos

Informació sobre participacions

Participacions principals (associades i disponibles per a la venda) a 30 de setembre de 2016

Telefónica	5,01 %
Repsol	10,05 %
Banc BPI ¹	45,50 %
Erste Group Bank ²	9,92 %
SegurCaixa Adeslas	49,92 %
Comercia Global Payments	49,00 %
ServiHabitat Serveis Immobiliaris	49,00 %
Sareb	12,24 %

(1) El valor en llibres consolidat (patrimoni net atribuïble al Grup CaixaBank, net de sanejaments) assoleix els 922 MM € (1,39 €/acció).

(2) El valor en llibres consolidat (patrimoni net atribuïble al Grup CaixaBank, net de sanejaments) assoleix els 1.236 MM € (28,98 €/acció).

Ratings

Agència	Llarg termini	Curt termini	Perspectiva	Data última revisió	Rating cèdules hipotecàries
Standard&Poor's	BBB	A-2	Estable	22.04.16	A+
Fitch	BBB	F2	Positiva	26.04.16	
Moody's	Baa2	P-2	Negativa	20.04.16	Aa2
DBRS	A (low)	R-1 (low)	Estable	13.04.16	AA (high)

Adicionalment a la informació financera continguda en aquest document, elaborada d'acord amb les Normes Internacionals d'Informació Financera (NIIF), s'inclouen certes Mesures Alternatives de Rendiment (MAR), segons la definició de les Directrius sobre Mesures Alternatives del Rendiment publicades per l'European Securities and Markets Authority el 30 de juny de 2015 (ESMA/2015/1057, directrius ESMA). CaixaBank utilitza certes MAR, que no han estat auditades, amb l'objectiu que contribueixin a una millor comprensió de l'evolució financera de la companyia. Aquestes mesures han de considerar-se com a informació addicional, i en cap cas substitueixen la informació financera elaborada sota les NIIF. Així mateix, la forma en la qual el Grup defineix i calcula aquestes mesures pot diferir d'altres mesures similars calculades per altres companyies i, per tant, podrien no ser comparables.

Les directrius ESMA defineixen les MAR com una mesura financera del rendiment financer passat o futur, de la situació financera o dels fluxos d'efectiu, excepte una mesura financera definida o detallada en el marc de la informació financera aplicable.

Seguint les recomanacions de les directrius esmentades, s'adjunta a continuació el detall de les MAR utilitzades, així com la conciliació de certs indicadors de gestió amb els indicadors presentats en els estats financers consolidats NIIF.

Mesures Alternatives de Rendiment¹

Diferencial de la clientela: diferència entre el rendiment de la cartera creditícia i el cost dels dipòsits minoristes (en %).

Rendiment de la cartera creditícia: quocient entre els ingressos de la cartera de crèdit a la clientela net i el saldo mitjà del període estanc (trimestral).

Cost dels dipòsits: quocient entre el cost dels recursos de clients minoristes en balanç i el saldo mitjà del període estanc (trimestral), excloent-hi els passius subordinats.

Diferencial de balanç: diferencial entre el rendiment dels actius i el cost dels passius (en %).

Rendiment dels actius: quocient entre els ingressos financers del període (trimestre) i el saldo mitjà del període del total d'actius del balanç consolidat.

Cost dels recursos: quocient entre les despeses financeres del període (trimestre) i el saldo mitjà del període del total de passius del balanç consolidat.

Ràtio d'eficiència: quocient entre les despeses d'administració i amortització i el marge brut (últims dotze mesos).

Ràtio d'eficiència sense despeses extraordinàries: quocient entre les despeses d'administració i amortització sense despeses extraordinàries i el marge brut (últims dotze mesos).

ROE (Return on equity): quocient entre el resultat atribuït al Grup i els fons propis mitjans (últims dotze mesos).

ROTE (Return on tangible equity): quocient entre el Resultat atribuït al Grup i els fons propis mitjans minorats si escau pels actius intangibles amb criteris de gestió (últims dotze mesos).

El valor dels **actius intangibles amb criteris de gestió** s'obté de l'epígraf *Actius intangibles del balanç públic* més els actius intangibles i fons de comerç associats a les participades nets del seu fons de deterioració, registrats en l'epígraf *Inversions en negocis conjunts i associades del balanç públic*.

ROA (Return on assets): quocient entre el resultat net i els actius totals mitjans (últims dotze mesos).

RORWA (Return on risk weighted assets): quocient entre el resultat net i els actius ponderats per risc regulatoris (últims dotze mesos).

Cost del risc: quocient del total de dotacions per a insolvències últims dotze mesos sobre el total de crèdit a la clientela brut i els riscos contingents a tancament del període.

Ràtio de morositat: quocient entre el saldo de deutors dubtosos (bruts) de l'epígraf *Préstecs i bestretes a la clientela del balanç públic* i els riscos contingents dubtosos entre el total de crèdit a la clientela, brut i els riscos contingents.

Ràtio de cobertura: quocient de la totalitat de fons de deteriorament de Préstecs i bestretes a la clientela i provisions per a riscos contingents entre els deutors dubtosos de Préstecs i bestretes a la clientela i riscos contingents dubtosos.

Actius líquids d'alta qualitat: HQLA (High Quality Liquid Assets d'acord amb el que estableix el reglament delegat de la Comissió Europea de 10 d'octubre de 2014) i el que es disposa en la pòlissa del Banc d'Espanya no HQLA.

Loan to deposits: coeficient entre el crèdit a la clientela net minorat pels crèdits de mediació (que ja reben el seu finançament de l'Institut de Crèdit Oficial i del Banc Europeu d'Inversions) i els recursos de clients en balanç.

(1) Les ràtios d'eficiència i rendibilitat del segon trimestre de 2016 exclouen la contribució al FRN del quart trimestre de 2015 (93 MM €), a l'efecte d'evitar la duplicitat amb la contribució al FUR del segon trimestre de 2016 (74 MM €).

Conciliació d'indicadors de gestió amb estats financers públics

Compte de pèrdues i guanys

Comissions netes. Inclou els següents epígrafs:

- Ingressos per comissions.
- Despeses per comissions.

Guanys/pèrdues per actius i passius financers i altres. Inclou els següents epígrafs:

- Guanys o pèrdues en baixa d'actius i passius financers no valorats a valor raonable amb canvis en resultats, nets.
- Guanys o pèrdues per actius i passius financers mantinguts per negociar, nets.
- Guanys o pèrdues per actius i passius financers designats a valor raonable amb canvis en resultats, nets.
- Guanys o pèrdues resultants de la comptabilitat de cobertura, nets.
- Diferències de canvi, guanys o pèrdues, nets.

Despeses d'explotació. Inclou els següents epígrafs:

- Despeses d'administració.
- Amortització.

Marge d'explotació.

- (+) Marge brut.
- (-) Despeses d'administració.

Pèrdues per deteriorament d'actius financers i altres provisions. Inclou els següents epígrafs:

- Deteriorament de valor o reversió del deteriorament del valor d'actius financers no valorats a valor raonable amb canvis en resultats.
- Provisions o reversió de provisions.

Dotacions per a insolvències.

- Deteriorament del valor o reversió del deteriorament del valor d'actius financers no valorats a valor raonable amb canvis en resultats - Préstecs i partides a cobrar.
- Provisions o reversió de provisions - Provisions per a riscos contingents.

Altres dotacions.

- Deteriorament del valor o reversió del deteriorament del valor d'actius financers no valorats a valor raonable amb canvis en resultats excloent-hi el saldo de Préstecs i partides a cobrar.
- Provisions o reversió de provisions excloent-hi les provisions per a riscos contingents.

Guanys/pèrdues en baixa d'actius i altres. Inclou els següents epígrafs:

- Deteriorament del valor o reversió del deteriorament del valor d'inversions en negocis conjunts o associades.
- Deteriorament del valor o reversió del deteriorament del valor d'actius no financers.
- Guanys o pèrdues en donar de baixa en comptes actius no financers i participacions (net).
- Fons de comerç negatiu reconegut en resultats.
- Guanys o pèrdues procedents d'actius no corrents i grups alienables d'elements classificats com a mantinguts per a la venda no admissibles com a activitats interrompudes.

Resultat atribuït a interessos minoritaris i altres. Inclou els següents epígrafs:

- Guanys o pèrdues després d'impostos procedents d'activitats interrompudes.
- Resultat del període atribuïble a interessos minoritaris (participacions no dominants).

Indicadors d'activitat

Crèdit a la clientela, brut

Setembre 2016	
En milions d'euros	
Préstecs i bestretes a la clientela (balanç públic)	202.502
Fons per insolvències	7.644
Altres actius financers sense naturalesa minorista (actiu EPA i altres)	(725)
Adquisició temporal d'actius (sector públic i privat)	(4.321)
Crèdit a la clientela, brut	205.100

Passius per contracte d'assegurances

Setembre 2016	
En milions d'euros	
Passius emparats per contractes d'assegurances (balanç públic)	47.535
Plusvàlues associades als actius disponibles per a la venda d'assegurances	(12.356)
Unit-links ¹	3.128
Passius emparats per contractes d'assegurances amb criteris de gestió	38.307

(1) Registrats com a Passius financers designats a valor raonable amb canvis en resultats en el balanç públic.

Recursos de clients

Setembre 2016

En milions d'euros

Passius financers a cost amortitzat (balanç públic)	245.836
Passius financers sense naturalesa minorista	(68.248)
Dipòsits bancs centrals	(27.348)
Dipòsits d'entitats de crèdit	(8.333)
Altres passius financers	(3.890)
Emissions institucionals ¹	(28.176)
Entitats de contrapartida i altres	(501)
Passius emparats per contractes d'assegurances amb criteris de gestió	38.307
Recursos de clients en balanç	215.895
Actius sota gestió (fons d'inversió, carteres, sicavs i plans de pensions)	77.926
Altres comptes ²	5.852
Recursos fora de balanç	83.778
Total de recursos del client	299.673

(1) Registrats comptablement a 30.09.16 en Valors representatius de deute emesos (27.953) i Dipòsits de la clientela (4.508).

(2) Inclou, entre d'altres, recursos associats als acords de distribució d'assegurances provinents de Barclays Bank, SAU i una emissió de deute subordinat emès per "la Caixa" (actualment, CriteriCaixa).

Emissions institucionals a efectes de la liquiditat bancària

Setembre 2016

En milions d'euros

Valors representats per valors negociables (balanç públic)	27.953
Bons de titulització	(2.426)
Ajustos per valoració	(277)
Amb naturalesa minorista	(3.963)
Emissions adquirides per empreses del Grup	279
Dipòsits a la clientela (balanç públic)³	4.508
Dipòsits d'entitats de crèdit (balanç públic) - Cèdules hipotecàries BEI	220
Finançament institucional a efectes de la liquiditat bancària	26.294

(3) 4.429 MM € de cèdules multicedents i 78 MM € de dipòsits subordinats.

Indicadors de mercat

BPA (Benefici per acció): quocient entre el resultat atribuït els últims dotze mesos i el nombre mitjà d'accions en circulació *fully diluted*.

El nombre mitjà d'accions en circulació *fully diluted* s'obté com el saldo mitjà d'accions emeses minorades pel nombre d'accions en autocartera mitjanes, més el nombre d'accions mitjanes resultants de la hipotètica conversió/bescanvi dels instruments de deute convertibles/bescanviables emesos.

Capitalització borsària: producte del valor de cotització de l'acció i el nombre d'accions en circulació, excloent-hi l'autocartera a data de tancament del període.

VTC (Valor teòric comptable): quocient entre el patrimoni net i el nombre d'accions en circulació *fully diluted* a una data determinada.

VTCT (Valor teòric comptable tangible): quocient entre el patrimoni net minorat pel valor dels actius intangibles i el nombre d'accions en circulació *fully diluted* a una data determinada.

PER (Price-to-earnings ratio): quocient entre el valor de cotització i el benefici per acció (BPA).

P/VTC i P/VTCT tangible: quocient entre el valor de cotització de l'acció i el valor teòric comptable. Es calcula també utilitzant el valor teòric comptable tangible.

Rendibilitat per dividend: quocient entre els dividends pagats (en accions o en efectiu) en els últims dotze mesos entre el valor de cotització de l'acció, a data de tancament del període.

La finalitat d'aquest document és exclusivament informativa i no pretén prestar un servei d'assessorament financer o l'oferta de venda, intercanvi, adquisició o invitació per adquirir qualsevol classe de producte o servei financer de CaixaBank, S. A. (d'ara endavant, la Companyia) o de qualsevol altra de les societats que hi apareixen.

Aquest document pot contenir manifestacions sobre previsions i estimacions sobre negocis i rendibilitats futures, particularment en relació amb la informació financera relativa a societats participades, que ha estat elaborada fonamentalment sobre la base d'estimacions realitzades per la Companyia. Aquestes previsions i estimacions representen els judicis actuals de la Companyia sobre expectatives futures de negocis, però determinats riscos, incerteses i altres factors rellevants podrien comportar que els resultats fossin materialment diferents del que s'espera. Aquests factors, entre d'altres, fan referència a la situació del mercat, factors macroeconòmics, directrius regulatòries i governamentals; moviments en els mercats borsaris nacionals i internacionals, tipus de canvi i tipus d'interès; canvis en la posició financera dels nostres clients, deutors o contraparts, etc. Aquests elements, juntament amb els factors de risc indicats en informes passats o futurs, podrien afectar adversament al nostre negoci i al comportament i resultats descrits. Altres variables desconegudes o imprevisibles poden fer que els resultats difereixin materialment d'aquells descrits en les previsions i estimacions.

Els estats financers passats i taxes de creixement anteriors no han d'entendre's com una garantia de l'evolució, resultats futurs o comportament i preu de l'acció (incloent-hi el benefici per acció). Cap contingut en aquest document no s'ha de prendre com una previsió de resultats o beneficis.

S'adverteix expressament que aquest document conté dades subministrades per tercers considerats fonts d'informació fiables generalment, si bé no se n'ha comprovat l'exactitud. Cap dels seus administradors, directors o empleats no estan obligats, ja sigui implícitament o expressament, a garantir que aquests continguts siguin exactes, precisos, íntegres o complets, a mantenir-los actualitzats o a corregir-los en cas de detectar qualsevol mancança, error o omissió. Així mateix, en reproduir-los a través de qualsevol mitjà, la Companyia podrà introduir les modificacions que estimi convenientes o ometre parcialment o totalment els elements actuals i, en cas de discrepància amb aquesta versió, no assumeix cap responsabilitat. El que s'exposa en aquesta declaració ha de ser tingut en compte per totes aquelles persones o entitats que puguin haver d'adoptar decisions o elaborar o difondre opinions relatives a valors emesos per la Companyia i, en particular, pels analistes i inversors que gestionin aquest document. Es convida a tots ells a consultar la documentació i informació pública comunicada o registrada per la Companyia a la Comissió Nacional del Mercat de Valors. En particular s'adverteix que aquest document conté informació financera no auditada.

Aquest document no ha estat objecte d'aprovació o registre per part de la Comissió Nacional del Mercat de Valors (CNMV) ni de cap altra autoritat en una altra jurisdicció. En tot cas, es troba sotmès al dret espanyol aplicable en el moment de la seva creació i, en particular, no es dirigeix a cap persona física o jurídica localitzable en altres jurisdiccions, raó per la qual podria no adequar-se a les normes imperatives o als requisits legals d'observació obligada en altres jurisdiccions estrangeres.

Sense perjudici de règim legal o de la resta de limitacions imposades pel Grup CaixaBank que resultin aplicables, es prohibeix expressament qualsevol modalitat d'explotació d'aquest document i de les creacions i signes distintius que incorpora, incloent-hi tota classe de reproducció, distribució, cessió a tercers, comunicació pública i transformació, mitjançant qualsevol tipus de suport i mitjà, amb finalitats comercials, sense autorització prèvia i expressa dels seus titulars respectius. L'incompliment d'aquesta prohibició podrà constituir una infracció que la legislació vigent pot sancionar.

Institutional Investors & Analysts

investors@caixabank.com

+34 93 411 75 03

MEMBER OF
**Dow Jones
Sustainability Indices**
In Collaboration with RobecoSAM

Millor Banc
a Europa en RSC

Millor Banc
a Espanya 2016